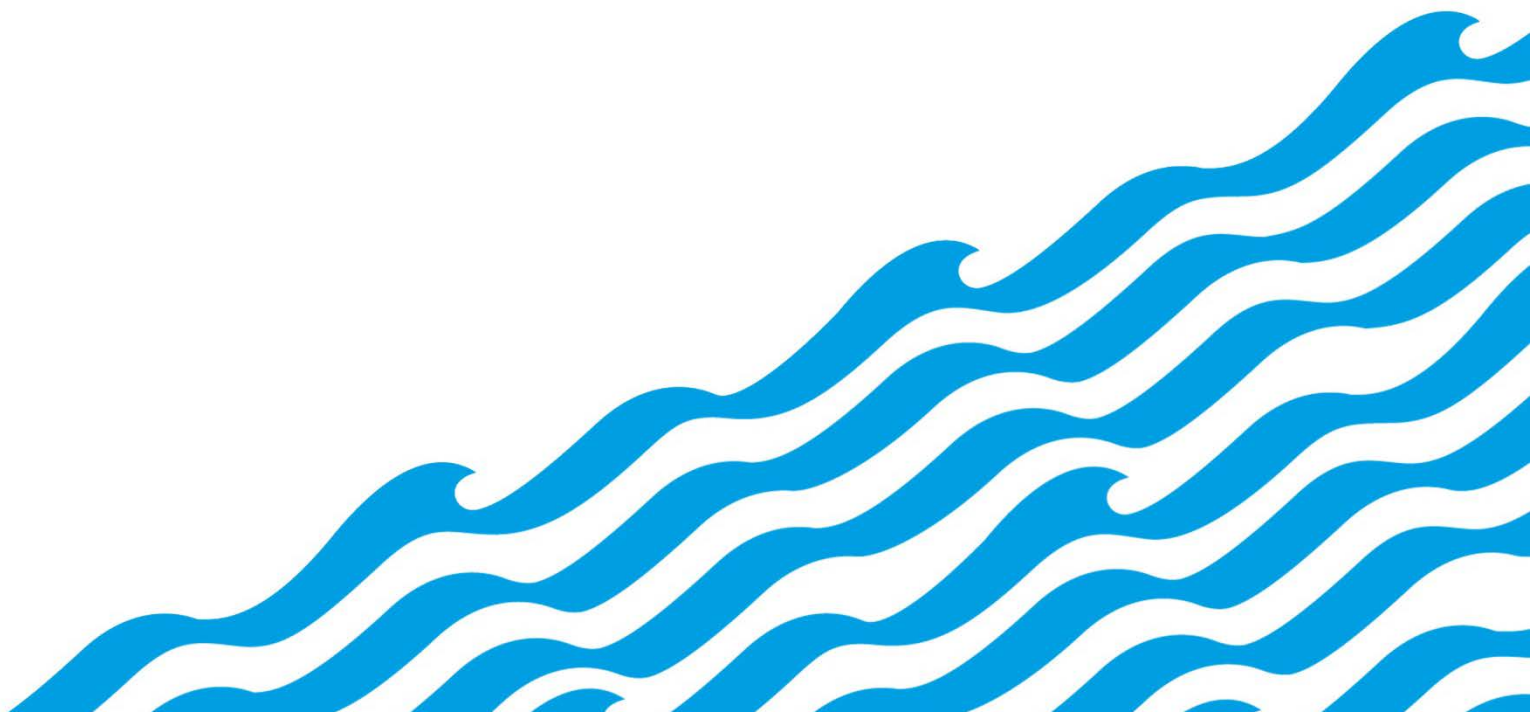

ARVIOINTIKERTOMUS 2016

1. JOHDANTO JA ARVIOINNIN TAUSTA.....	1
1.1 Arvioinnin tausta	1
1.2 Paikalliset olosuhteet	1
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	4
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	4
2.2 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tavoitteet.....	5
2.3 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	5
2.4 Tilintarkastus ja sisäinen valvontajärjestelmä.....	5
2.4.1 Tilintarkastus	5
2.4.2 Riskienhallinta	6
2.4.3 Sisäinen tarkastus	7
3. TOIMENPITEET AIKAISEMPIEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA	9
4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	11
4.1 Strategiset tavoitteet.....	11
4.2 Toiminnalliset tavoitteet	12
4.3 Taloudelliset tavoitteet	17
4.3.1 Tilikauden tulos	17
4.3.2 Rahoitus.....	19
4.3.3 Leasing	20
4.4 Investoinnit.....	20
4.5 Kriisikuntakriteerit	20
4.6 Ostopalvelut	22
5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	23
5.1 Liiketoimintayhtiöt	23
5.2 Nollatuottoyhtiöt.....	23
5.3 Avustettavat yhtiöt.....	25
6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA TOTEUTUMINEN	26
7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	30

1. JOHDANTO JA ARVIOINNIN TAUSTA

1.1 Arvioinnin tausta

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain arviointikertomuksessa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Arviointikertomus on määritelty yhdessä tilintarkastuskertomuksen kanssa tilinpäätöksen tarkastusasiakirjaksi.

Uusi kuntalaki (410/2015) tuli voimaan 1.5.2015. Tarkastuslautakunnan arviointitehtävään vuoden 2016 hallinnon ja talouden tarkastuksessa sovelletaan uuden kuntalain säännöksiä. Arviointitehtävä on laaja, joten se kattaa tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin lisäksi myös arvioinnin siitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntalain voimaantulo- ja siirtymäsäännökset aiheuttavat sen, että suurta osaa säännöksistä, kuten lain konserniohjausta koskevia säännöksiä, sovelletaan vasta vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alusta (1.6.2017) lukien. Kuntalain kokonaisuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on kuntakonserninäkökulman huomioon ottaminen. Kunnassa on hyväksyttävä kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä kunnan omistajapolitiikasta.

Kuntalain 84 §:ssä tarkastuslautakunnalle säädettyä sidonnaisuusilmoitusten käsittelytehtävää aletaan soveltaa 1.6.2017 lukien. Näihin tehtäviin samoin kuin sidonnaisuusrekisterin ylläpitämiseen on valmistauduttu vuoden 2016 aikana.

Kuntalain perustelujen mukaan valtuuston on osoitettava tarkastuslautakunnan käyttöön riittävät voimavarat, jotta lautakunta voi suorittaa arviointitehtävänsä riippumattomasti ja luotettavasti (hallituksen esitys n:o 268/2014 vp, s. 224). Tarkastuslautakunta on selvittänyt lisäresurssitarpeensa vuoden 2016 aikana.

1.2 Paikalliset olosuhteet

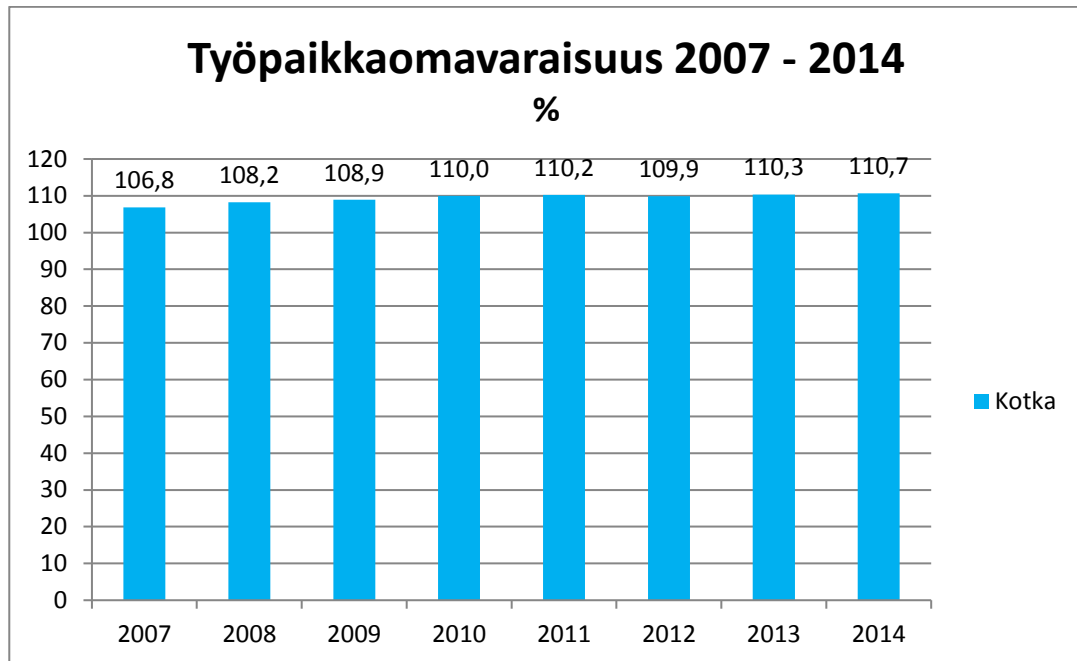
Kansallisen tason taloustilanteessa on havaittavissa hienoista positiivisuutta, mutta se ei vielä näy Kotkassa.

Kotkan kannalta merkittävimpana epäkohtana voidaan pitää pitkäaikaistyöttömyydestä johtuvaa sakkomaksua. Lisäksi kaupungin ikärakennetta kuvaavasta kaaviosta voidaan nähdä lasten ja nuorten aikuisten alhainen osuus. Näitä ikäryhmiä tulisi tulevaisuudessa pyrkiä kasvattamaan ja houkuttelemaan kuntaan strategisista ja konkreettisista ratkaisuista. Työttömyyden vaikutuksesta kunnan verotulot ovat vähentyneet, lisänneet syrjäytymistä sekä sosiaali- ja terveystaloutta. Vaikka uusia työpaikkoja tavoitellaan ja työpaikkojen luomisen edellytyksiä parannetaan, Kotkan työpaikkaomavaraisuus itse asiassa on tälläkin hetkellä korkealla tasolla: 110,7 %. Työttömyyden vaikutukset näkyvät kuitenkin voimakkaampina.

Kotkan työttömyysaste pysyi korkeana ja oli 18,8 - 21,4 % vuonna 2016. Korkeimmillaan työttömyysaste oli heinäkuussa. Pitkäaikaistyöttömyys pysyi edelleen korkealla tasolla ja työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla oli 1 494 henkilöä 31.12.2016. Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä oli vuoden 2016 osalta 7,57 M€. Vuotta aiemmin työmarkkinatuen kuntaosuus oli 7,65 M€. Vähennystä työmarkkinatuen kuntaosuuteen tuli n. 80 000 €.

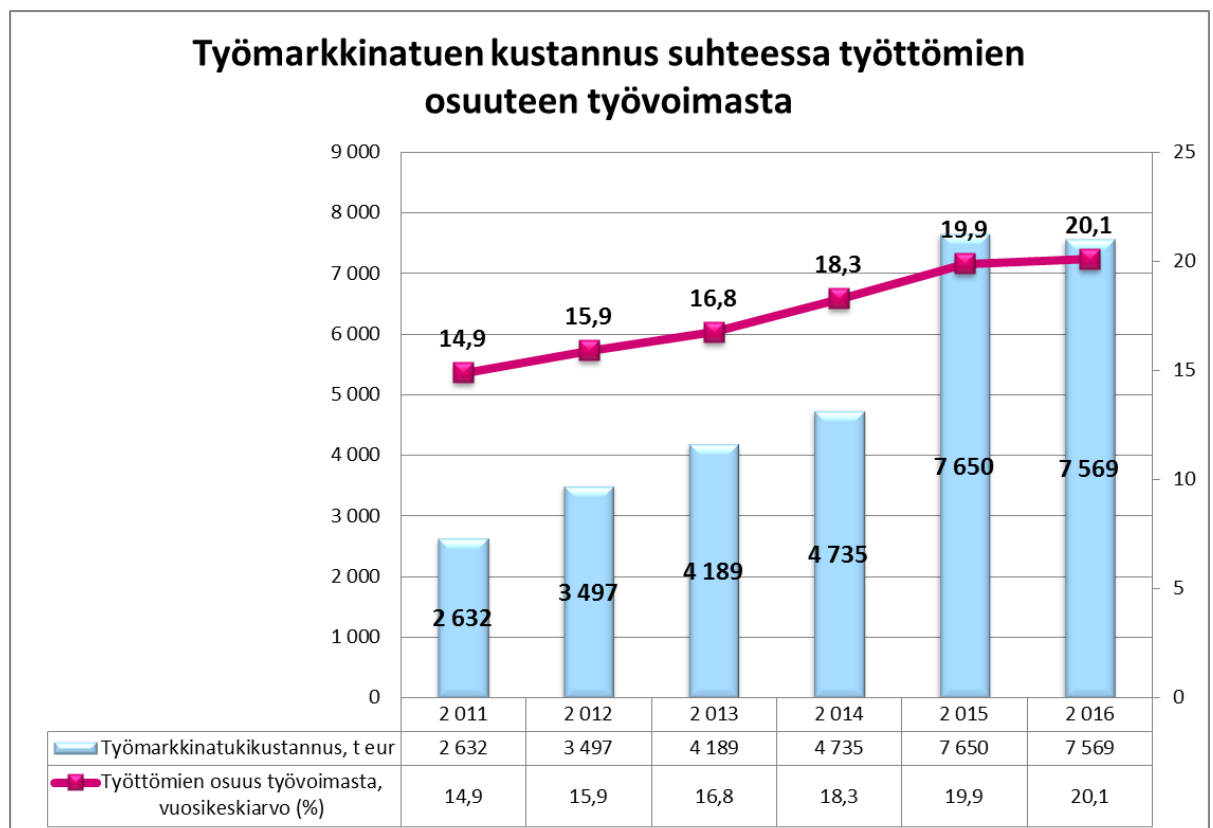
Kunta rahoitti ennen 1.1.2015 puolet niiden työttömien työmarkkinatuesta, joille oli maksettu kyseistä etuutta yli 500 päivää. Vuoden 2016 alusta kunta maksoi puolet työmarkkinatuesta jo 300 maksetun työmarkkinatukipäivän jälkeen. Lisäksi kunnan rahoitusvastuu kasvoi niiden työttömien osalta, joille työmarkkinatukea oli maksettu yli 1000 päivää. Aiemman 50 % sijaan maksuosuus oli vuoden alusta 70 %.

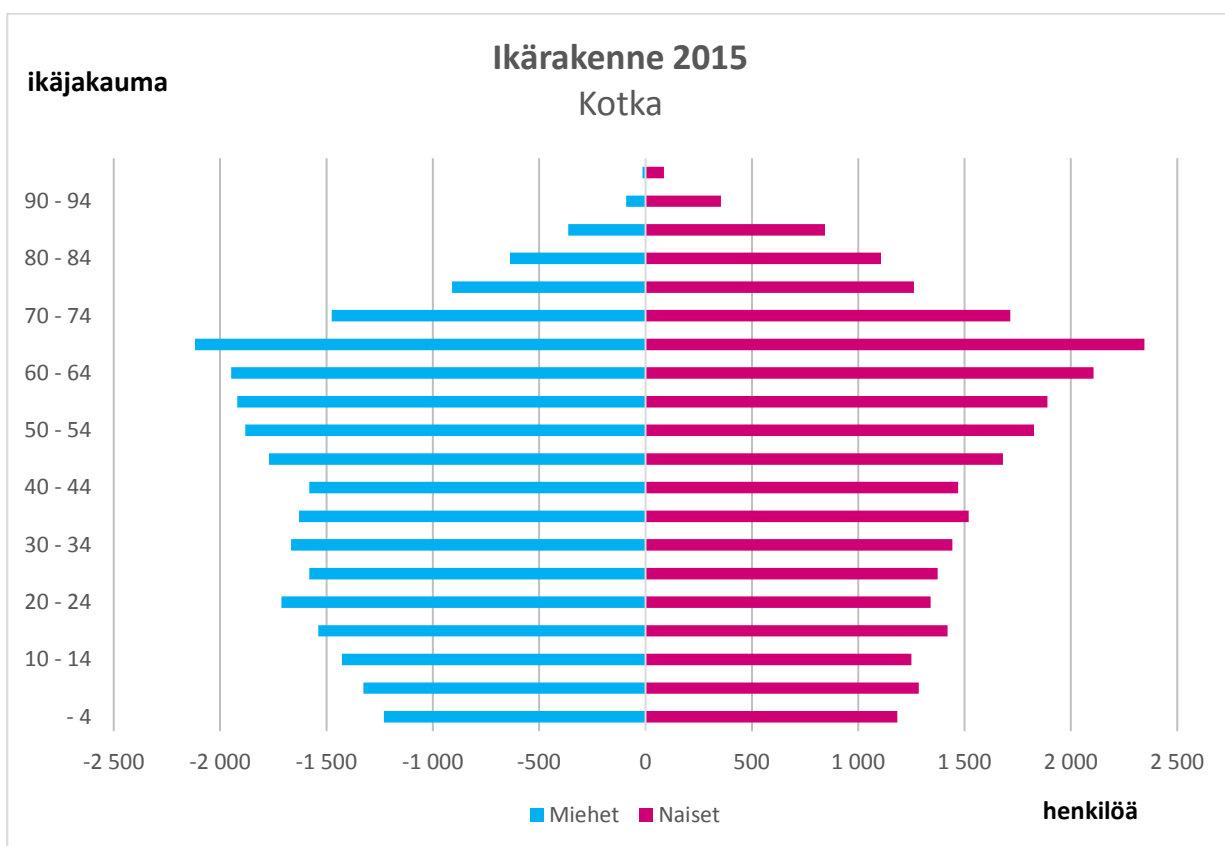
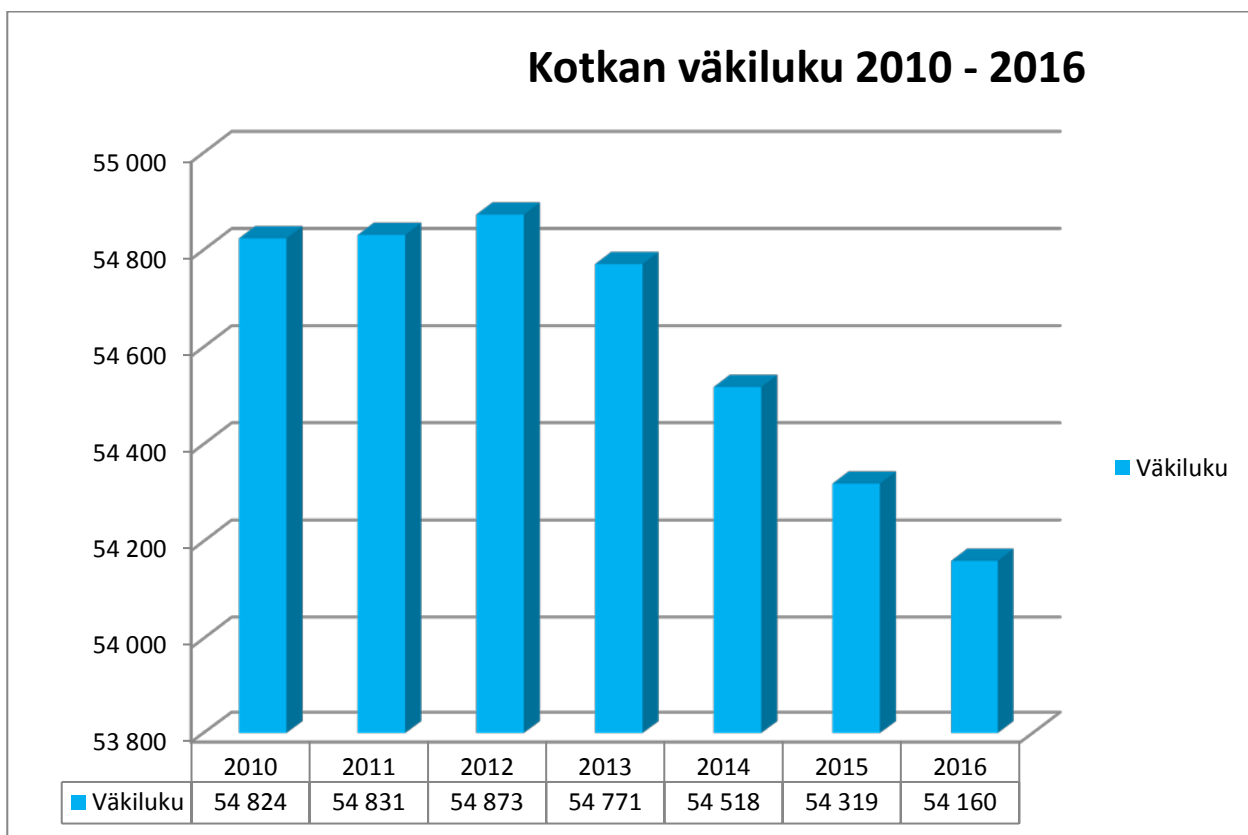
Koko Kymenlaakson alueen yhteistä menestystä ja kehittämistä tulee edistää ja tavoitella kaikin keinoin. Alueen elinvoima ja väestölle suunnatut palvelut voivat vahvistua vain vahvalla kuntien, palveluntuottajien ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyöllä. Rakentavilla, innovatiivisilla ja laajan kannatuksen omaavilla yhteisillä ratkaisulla koko Kymenlaakso voi voittaa tulevaisuudessa.

Lähde: Tilastokeskus / Työssäkäynti

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

Lähde: Tilastokeskus / Väestörakenne

Kotkan työllisyyttä koskevat suurimmat haasteet eivät kohdistu vain työpaikkojen omavaraisuuteen vaan työpaikkojen laatuun, työpaikkojen syntymiseen vaikuttaviin kehittämishankkeisiin, hankkeiden määrään ja painopisteisiin. Työllisyyden parantamista tavoittelevat toimenpiteet tulisi kohdistaa riskit huomioiden useampiin vaihtoehtoihin ja huomioiden molemmat sukupuolet tasapuolisesti.

Paikallisen edunvalvonnan merkitystä osana valtiollista päätöksentekoa ei voi liikaa korostaa. Edunvalvontatyön tulee olla ennakoivaa, asiantuntevaa, jatkuvaa ja pitkäjänteistä.

Kotkan vähenevän väestökehityksen taittamiseksi tulee vaikuttaa eri ikä-, väestö- ja sukupuoliryhmiin kohdistetuilla toimenpiteillä. Kaupunkia voidaan markkinoida esim. houkuttelevana koulutus- ja kulttuuri- sekä ennaltaehkäiseviin palveluihin panostavana kuntana.

HAVAINTOJEN YHTEYDESSÄ ESITETTYJEN VÄRIKOODIEN SELITYKSET:

	Punainen väripalkki	Havainnot edellyttävät välittömiä konkreettisia toimenpiteitä ja vastuutettua henkilöresurssia
	Keltainen väripalkki	Havainnot edellyttävät sekä välittömiä että valtuustokauden kuluessa päätettäviä toimenpiteitä
	Vihreä väripalkki	Toiminnan suunta on oikea, tavoitteet oikein määriteltynä ja tehdyt ratkaisut ovat johtaneet hyviin tuloksiin

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain (410/2015) 121 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on laatia arviointisuunnitelma ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomus, jossa arvioidaan, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Myös talouden tasapainottamisen, taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman vaikuttavuuden arviointi kuuluvat tarkastuslautakunnalle. Arvioinnin tuottaman tiedon tavoitteena on käytännön päätöksenteon tukeminen.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat suorittavat ulkoista valvontaa suoraan kaupunginvaltuuston alaisena itsenäisesti, toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomana. Tähän tehtävään kuuluu myös tarkastaa, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

2.2 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tavoitteet

Tarkastuslautakunnan työ perustuu koko valtuustokaudelle laadittuun arviointisuunnitelmaan, jota tarkennetaan vuosittain laadittavalla arvioinnin työohjelmalla. Tarkastuslautakunnan toimintavuoden 2016 arviointityössä on perehdytty kaupungin puistotoimeen, kaupunkisuunnitteluun, kulttuuriin ja liikuntatoimeen sekä tutustuttu Kymijoen Ravintopalvelut Oy:n, Kymenlaakson Orkesteri Oy:n, Kotkan Kaupunginteatteri Oy:n sekä HaminaKotka Satama Oy:n toimintaan. Työn painopisteenä on ollut talouden tasapainottamistoimenpiteet. Vuoden 2016 aikana tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa.

Tilintarkastaja tarkastaa toiminnan lainmukaisuutta ja tilinpäätöksen oikeellisuutta. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan tavoitteiden toteutumista erityisesti tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen valossa. Näkökulmana on myös toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus. Lautakunta arvioi myös kaupungin strategian toteutumista ja ajantasaisuutta.

2.3 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta on valittu valtuuston toimikaudeksi vuosille 2013 - 2016. Lautakuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt vuonna 2016:

Jäsenet:

Säisä Eeva-Liisa, puheenjohtaja
Piipari-Huovila Saila, varapj 06.06.2016 asti
Mustonen Lasse, varapj 07.06.2016 alkaen
Hömppi Pauli
Kurki Raimo

Lehkonen Mikko
Railo Sointu
Rosberg Tiina
Vaahersalo Eija 07.06.2016 alkaen

Varajäsenet:

Lehtonen Anja

Hakkarainen Kari
Piipponen-Pekkola Seija
Kurtio Arto 04.04.2016 asti
Simola Seppo 05.04.2016 alkaen
Hirvonen Arto
Kaario Jorma
Hakala-Räsänen Anne
Vantola Sirpa

Sihteerit:

Kotkan kaupunki
Väisänen Jari-Pekka, talouspäällikkö 27.09.2016 asti
Heikkilä Maarit, vs. talouspäällikkö 25.10.2016 alkaen

Nuorisovaltuuston edustajat:

Kantanen Julia ja
Laakso Saara 27.09.2016 asti
Heiskanen Aaro 27.09.2016 alkaen

Nuorisovaltuuston edustaja osallistuu tarkastuslautakunnan kokouksiin.

2.4 Tilintarkastus ja sisäinen valvontajärjestelmä

2.4.1 Tilintarkastus

Vuonna 2016 kaupungin tilintarkastajana on toiminut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, joka on valittu koko valtuustokauden tilintarkastajaksi. Päävastuullinen tilintarkastaja on ollut Kaija Pakkanen, JHT, KHT. Kaupungin toimintojen tarkastamiseen ovat KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:stä osallistuneet myös asiantuntijat Kati Nikunen, JHT, KHT, CIA; Saija Rautjoki, HT; Karoliina

Kanerva, HT; Jonna Paju, Laura Vilenius ja Miika-Matias Kiminki sekä IT-asiantuntija Kaisa Lappalainen-Metsälä.

Vuonna 2016 tarkastuslautakunnalle esiteltyt raportit ovat: tilintarkastusraportti 26.01., tilintarkastuskertomus 19.04., tilintarkastussuunnitelma 30.08. ja tilintarkastusraportti 29.11.

2.4.2 Riskienhallinta

Kuntien toimintaa sääntelee kuntalaki (410/2015). Kuntalain 6 §:n mukaisesti kunnan toiminta käsittää kunnan sekä kuntakonsernin toiminnan. Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (14 §) ja kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä (39 §). Sekä itse toiminnassa että sen suunnittelussa keskeisessä roolissa ovat riskien arviointi ja analysointi. Riskit, niiden toteutumisen todennäköisyys ja vaikutukset sekä käsittely: poistaminen, pitäminen omalla vastuulla tai siirtäminen, ohjaavat toimenpiteiden valintaa. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tulee perustua valtuustossa hyväksyttyihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteisiin ja ohjata toimintaa konsernin etu huomioiden. Vuoden 2014 alusta kuntalaissa voimaan astuneet sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat velvoitteet näkyvät kuntakonsernin johtamis- ja talousprosesseissa. Kotkan kaupunkikonsernissa sovellettavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.6.2014 § 58.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat keskeinen osa kaupungin ja kaupunkikonsernin harjoittamaa vastuullista toimintaa, ohjausta, tavoitteiden asettamista ja toiminnan johtamista. Tavoitteena on varmistua kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan suunnittelun, päätöksenteon ja johtamisen perustumisesta oikeaan ja riittävään tietoon. Johdolla tulee olla käytettävissään oikea-aikaiset tiedot olennaisista toimintaan kohdistuvista riskeistä ja mahdollisuuksista. Kokonaisvaltainen riskienhallinta tukee kaupunkia ennakoinnissa ja auttaa hallitsemaan jo tunnistettuja riskejä, minimoimaan mahdolliset vahingot, varautumaan häiriö- ja poikkeustilanteisiin sekä hyödyntämään olemassa olevat vahvuudet ja mahdollisuudet. Ajantasainen riskitieto toimii koko konsernin keskeisenä toiminnan johtamisen työkaluna.

Ensimmäisen kerran tilikaudelta 2014 laadittavan toimintakertomuksen yhteydessä tilintarkastajien tehtäviin oli lisätty velvollisuus tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty kunnassa ja kuntakonsernissa asianmukaisesti. Arvioinnissa tarkasteltavan riskien kokonaiskuvan muodostaminen edellytti, että riskien tarkastelu kohdistu vain peruskunnan riskeihin, vaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee kohdistua koko kuntakonserniin. Konsernin laajuudessa tapahtuva riskien analysointitapa analysointivaatimuksineen on edelleen voimassa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tukevat Kotkan kaupunkia ja kaupunkikonsernia monipuolisesti erilaisten tehtävien toteuttamisessa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Strategisten, operatiivisten, taloudellisten ja vahinkoriskien huomioiminen antavat hyvän perustan toiminnan suunnittelulle. Lisäksi tavoitteena on kunnan, kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaaminen. Riskienhallinnalla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin lakien ja tavoitteiden mukainen toiminta muuttuvissa tilanteissa ja varmistetaan toiminnan häiriötön, laadukas ja kustannustehokas jatkuvuus. Kokonaisvaltainen riskienhallinta ottaa lisäksi huomioon merkittävät ulkoiset palveluntuottajat ja näyttäytyy muun muassa käytännön sopimusteksteissä.

Kaupunginjohtajan johtoryhmän vuonna 2013 nimeämä riskienhallinnan johtoryhmä kokoontui toimintakertomusvuonna yhteensä viisi kertaa. Johtoryhmän keskeisin tehtävä toimintakertomus vuonna oli Kotka-konsernin vakuutuskilpailutusprosessin valvonta ja seuranta.

2.4.3 Sisäinen tarkastus

Toimintaa ohjaava Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma vuodelle 2016 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 11.01.2016 / § 10. Suunnitelma sisälsi yhteensä seitsemän nimettyä tarkastuskohdetta: 1) Itsehallintoalueiden muodostumisen ja sote-uudistuksen prosessit; 2) Kantasatama-hankkeen eteneminen; 3) Kuntalain mukainen konserniohjaus 4) Lakien ja ohjeiden noudattaminen; 5) Prosessien sujuvuus ja niiden sisäinen valvonta; 6) Sisäisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustyön laadun varmistaminen ja 7) Kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen toimeksiannot ja raportointi.

Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Lisäksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle raportoitii suullisesti ja/tai kirjallisesti tarpeellisin väliajoin tarkastuksen luonteesta ja tarkastushavaintojen merkittävydestä riippuen. Sisäinen tarkastus raportoi myös tarkastuslautakunnalle neljä kertaa vuodessa yhteisesti sovitun aikataulun mukaan. Yhteistyö sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen välillä pidettiin tiiviinä, jotta tarkastustyön kattavuus varmistettiin ja vältettiin päällekkäinen työ. Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen yhteistyö muodostavat toimintaa ja painopisteitä ohjaavan tarkastuskokonaisuuden, jolla organisaation toimintatapoja ja toiminnan tuloksellisuutta on mahdollista edistää ja tehostaa. Sisäinen tarkastus huolehti osaltaan tilintarkastajan havaintojen ja suositusten mukaisten toimenpiteiden käytäntöön viemisestä.

Tarkastuslautakunta esitti kaupunginvaltuustolle vuotta 2015 koskevassa arviointikertomuksessaan (kv 09.05.2016 / § 57) havaintoja talouden tasapainotuksesta, työllisyydestä, mittareiden kehittämisestä raportoinnin tukena, vaikuttavuuden arvioinnista, strategisten päämäärien arvioinnista lautakunnissa sekä konserniohjauksesta. Havaintoja ja niitä koskevia toimenpiteitä on käsitelty kaupunginhallituksessa 03.10.2016 / § 274 ja edelleen tarkastuslautakunnassa 04.10.2016 § 87 sekä kaupunginvaltuustossa 17.10.2016 / § 110. Tarkastuslautakunnan lausunto kaupunginhallituksen antamasta selvityksestä esitettiin kaupunginvaltuustolle 17.10.2016.

Sisäinen tarkastus on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuonna 2016 neljä kertaa yhteisesti sovitun aikataulun mukaan. Myös ulkoiselle tarkastukselle on raportoitu. Yhteistyö ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen välillä on ollut tiivistä.

Vuonna 2016 sisäistä valvontaa on toteutettu muun muassa seuraavin toimintaa tukevin ja riskit huomioivin ohjeistuksin ja toimenpitein:

- Kotkan kaupungin riskienhallinnan johtoryhmä antoi talouden vastuualueelle tehtäväksi laatia yhteenvedon Kotkan kaupungin nykyisistä takauksista. Yhteenveto käsiteltiin riskienhallinnan johtoryhmässä 30.05.2016 / § 16 ja johtoryhmä antoi suosituksensa takausriskien hallintaa koskevan suunnitelman laatimisesta kuntalain 129 § huomioiden.
- Konsernin vakuutuskilpailutus jatkui loppuvuonna 2015 käynnistetyllä vakuutusten kilpailutuksella jatkuen kaupunginhallituksen 19.09.2016 / § 247 tekemään vakuutusyhtiön valintaan.
- Talouden tasapainotusohjelman seurannasta laadittiin yksityiskohtaisempi ohje yhteistyössä ulkoisen tarkastuksen kanssa. Erityisesti kiinnitettiin huomiota seurannan kautta syntyvien konsernin taloustietojen riittävyteen, seurannan konkreettisuuteen ja havainnollisuuteen.
- Toimintakertomusvuonna otettiin käyttöön SAP-tunnuksiin perustuva varastotilausjärjestelmä, josta on mahdollista tilata sekä kilpailutettujen toimittajien että keskusvaraston tuotteita.
- Kotkan kaupungin tietohallinnon toimintaa, järjestämistä ja suunnittelua varten kaupunginjohtajan johtoryhmässä 21.09.2015 perustettu tietohallinnon johtoryhmä aloitti toimintansa maaliskuussa 2016.

- 11.04. / § 35 kaupunginjohtajan johtoryhmässä päätettiin perustaa työryhmä, joka selvittää avoimna olevat hankintoihin ja kilpailutuksiin liittyvät asiat kesäkuun loppuun 2016 mennessä toimenpide-/päättösehdotuksineen ja selvittää hankinta-asiantuntijan palkkaamista. Työryhmän toimenpide-esitykset käsiteltiin kaupunginhallituksessa 03.10.2016 / § 275. Esitys johti kaupungin oman, talouden vastuualueelle sijoittuvan hankintasuunnittelijan rekrytointiin.
- Ostolaskujen verkkolaskuportaali otettiin käyttöön 01.04.2016
- Häiriötilanteiden toimintavarmuutta lisättiin tekemällä päätös kaupunginjohtajan laajennetussa johtoryhmässä 04.04.2016 / § 31 VIRVE-päätelaitteiden hankinnasta yhteydenpidon varmistamiseksi vastuualueiden, liikelaitosten ja sidosryhmäyhteisöjen kesken.
- Vuonna 2013 kaupunginhallituksen hyväksymät sopimustenhallintaohjeet päivitettiin kaupunginhallituksessa 24.10.2016 / § 308.

Sisäinen tarkastus havainnoi toimintakertomusvuonna valvonnan ongelmatilanteita ja toimi avointa ja vuorovaikutteista yhteistyömallia toteuttaen sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kesken organisaation toimintamallien parantamiseksi.

Arviointivuonna kaupunginhallituksessa ja valtuustossa on käsitelty myös niitä toimenpiteitä, joihin on ryhdytty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2015 esittämien keskeisten havaintojen johdosta.

Kaupunginhallitus toteaa toimintakertomuksessaan, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ottaen huomioon voimassa olevat kaupungin johto- ja toimintasäännöt, sisäisen valvonnan yleisohje, riskienhallintasuunnitelma, taloussääntö, konserniohje, talousarvio ja sen täytäntöönpanomääräykset, raportointimenettelyt sekä strategia-asiakirjat.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tukevat Kotkan kaupunkia ja kaupunkikonsernia perustehtävien toteuttamisessa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on myös kunnan, kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaaminen erilaisilta riskeiltä. Riskienhallinnalla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin lakien ja tavoitteiden mukainen toiminta muuttuvissa tilanteissa ja varmistetaan toiminnan häiriötön, laadukas ja kustannustehokas jatkuvuus. Kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa otetaan huomioon myös konserniyhteisöt ja merkittävät ulkoiset palveluntuottajat.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että 2016 talousarviokäsittelyssä (kv 17.11.2016 § 111) ulkoiseen tarkastukseen on hyväksytty pysyvä puolikas henkilöresurssi. Kuntalaissa 1.6.2017 alkaen edellytetyn sidonnaisuusrekisterin perustaminen ja ylläpito edellyttävät pysyvää henkilöresurssia kaupungin organisaatioon. Lautakunnan näkemyksen mukaan puolikas resurssi ei kuitenkaan jatkossa tule olemaan riittävä tehtäväkokonaisuuteen verraten.

Lautakuntatyön kehittäminen, vuosittainen arviointikertomustyöskentely ja tarkastushavaintojen saattaminen osaksi organisaation toimintaa sekä panostus sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen yhteisen tarkastuskulttuurin rakentamiseen edellyttävät nykyistä merkittävämpiä resursseja.

3. TOIMENPITEET AIKAISEMPIEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA

Toistuvasti esiin nousset aiheet vuosien 2010 - 2015 arviointikertomuksista

Aihe/Arviointi-kertomusvuosi	Havainto
Mittarit	
2010	Tarkastuslautakunta on useana vuonna kiinnittänyt huomiota toiminnan tavoitteiden ja mittareiden puutteellisuuksiin.
2013	Tarkastuslautakunta esittää, että lautakuntien mittareita kehitetään siten, että ne ovat SMART-periaatteen mukaisia (S= selkeästi määriteltyjä, M= mitattavissa, A = aikaan sidottuja, R = realistisia, T = tarkoituksenmukaisia). Tarkastuslautakunta esittää, että myös yhtiöiden tavoitemittarit olisivat SMART-periaatteen mukaiset.
2014	Raportointia tulee kehittää niin, että se palvelee päätöksentekijöitä ja virkamiehiä entistä tarkoituksenmukaisemmin toiminnan suunnittelussa ja seurannassa sekä vaikuttavuuden arvioinnissa. Mittareita tulee kehittää niin, että ne ovat lautakuntien toimintaan nähden tarkoituksenmukaisia ja selkeästi mitattavissa.
2015	Raportointia tulee kehittää niin, että se palvelee päätöksentekijöitä ja virkamiehiä entistä tarkoituksenmukaisemmin toiminnan suunnittelussa ja seurannassa sekä vaikuttavuuden arvioinnissa. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt useiden lautakuntien kohdalla huomiota siihen, että mittareita tulee edelleen kehittää niin, että ne ovat lautakunnan toimintaan nähden tarkoituksenmukaisia ja selkeästi mitattavissa. Toimintakertomuksesta tulee selkeästi ilmetä, ovatko tavoitteet toteutuneet. Keskeneräisten hankkeiden osalta ilmoitetaan toteutumisaste, esimerkiksi prosenttilukuna.
Talous	
2010	Positiivisesta tuloksesta huolimatta kaupungin taseeseen jää edelleen kumulatiivista alijäämää. Talouden tasapainotusohjelmaa tulee edelleen jatkaa.
2011	Kaupunginhallitus ei ole tilinpäätöksessä käsitellyt toimenpiteitä 2011 tilinpäätöksen osoittamien alijäämien kattamiseksi. Kokouksessa asiasta ei tehty päätöstä. Toimenpiteitä alijäämän kattamiseksi on pikaisesti aloitettava ja suunnitelman tulee olla realistinen.
2012	Kaupunginhallitus on käynnistänyt talouden tasapainotusohjelman valmistelun 11.3.2013. Talouden tasapainotus osoittautuu tilinpäätöstietojen pohjalta vaikeaksi tehtäväksi. Riittävätkö siihen luetellut toimenpiteet?
2013	Talouden tasapainotus osoittautuu tilinpäätöstietojen pohjalta vaikeaksi tehtäväksi. Tähän mennessä toteutetut tasapainotustoimenpiteet eivät ole olleet riittäviä. Tarkastuslautakunta katsoo, että talousarviot tulee valmistella realistiselta pohjalta.

	Syyt ulkopuolisten palvelujen ostomäärien kasvuun on syytä selvittää. Tarkastuslautakunta toteaa, että palvelujen laatua ja vaikuttavuutta tulee arvioida säännöllisesti.
2014	Tarkastuslautakunta toteaa, etteivät tasapainotusohjelman toimenpiteet tuottaneet toivottuja tuloksia. Tarkastuslautakunta edellyttää konkreettisten tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisen säännöllistä seuranta.
2015	Tarkastuslautakunta edellyttää tasapainotusohjelmaa koskevilta toimenpiteiltä tarkkaa seuranta, raportointia ja mahdollisia toimenpiteitä tasapainotusohjelman edetessä.
Henkilöstö	
2010	Henkilöstökustannusten ja sairauspoissaolojen vähentämisessä ei ole saavutettu asetettuja tavoitteita.
2011	Useamman vuoden tarkastelun perusteella sairauspoissaolot ovat pysyneet korkealla tasolla. Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöohjelma ei ole realistinen. Henkilöstön työhyvinvointiin on panostettava entistä enemmän.
2012	Kaupungin tulee tutkia kriittisesti, voisiko joidenkin toimintojen tuottaminen omana työnä tulla edullisemmaksi kuin ostopalvelu, vaikka se lisäisi henkilöstömäärää ja -menoja. Myös todelliset syyt sairauspoissaolojen keskimääräistä suurempaan määrään on selvitettävä.
Hallinto	
2012	Kaupungin hallinnon ja konsernin johtamisen on oltava avointa, läpinäkyvää ja sujuvaa. Hallinnon tulee vastata ja suorittaa tehtävänsä kohtuullisessa ajassa. Avoinmuuden tulee toteutua kaikilla hallinnon tasoilla ml. johtaminen, rekrytointi ja taloudenpito.
2013	Kaupungin johtamisen ja toiminnan tulee olla avointa, läpinäkyvää ja julkisuusperiaatteen mukaista.
2014	Tarkastuslautakunta esittää, että asiat valmistellaan riittävän ajoissa niin, että päätöksentekijöille jää kaikissa päätöksentekovaiheissa aikaa perehtyä asiaan.

Vuoden 2015 arviointikertomuksen pohjalta kaupunginhallitus on tehnyt selvityksensä tarkastuslautakunnan havainnoista kokouksessaan 3.10.2016 § 274 ja antanut selvityksen valtuustolle tiedoksi (kv 17.10.2016 § 111). Vuoden 2015 arviointikertomusta koskevan selvityksensä kaupunginhallitus antoi ajoissa, hyväksyttyyn määräaikaan mennessä.

Tarkastuslautakunnan esittämien havaintojen vaikuttavuudesta voidaan todeta, että esimerkiksi mittareiden kehittämistä koskevat havainnot eivät ole johtaneet konkreettisiin toimenpiteisiin nykyisen tarkastuslautakunnan toiminta-aikana. Mittareita koskevia havaintoja on esitetty yhteensä viitenä arviointikertomusvuonna. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan keskeisten vastuuhenkilöiden suuri vaihtuvuus ja sitä kautta toiminnan vastuullisesta kehittämisestä puuttuva sitoutuminen voivat osaltaan selittää tilannetta, mutta ei ole hyväksyttävä syy jättää havaintoa huomioimatta.

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 Strategiset tavoitteet

Kotkan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.8.2013 Kotkan kaupungin kaupunkistrategian vuosille 2013 – 2016. Kaupunkistrategia sisältää vision, 6 strategista päämäärää ja 10 kriittistä menestystekijää. Kriittisissä menestystekijöissä on onnistuttava, jotta edetään vision suuntaisesti.

Kuvassa strategiset päämäärät (1.-6.) ja näiden alla kriittiset menestystekijät, eli asiat, joissa on onnistuttava vision ja strategisten päämäärien saavuttamiseksi.

Visio vuodelle 2016 on **Menestyvä Kotka**, jolloin Kotkan on viihtyisä ja omaleimainen reilun meiningin meri- ja satamakaupunki.

Visio tarkoittaa, että vuonna 2016

- Kotkassa kaupunkilaisten hyvä elämänlaatu perustuu asukaslähtöisiin palveluihin ja kaupunkirakenteen toimivuuteen sekä viihtyisään ja turvalliseen ympäristöön.
- Kotkalaisuus on vastuullisuutta ja avoimuutta, rohkeaa ja luovaa uudistumista, aktiivista osallistumista, yrittäjyyttä, vahvaa yhteishenkeä sekä monipuolista kulttuurielämää.
- Kotka on vetovoimainen kaupunki.
- Kaupunkiseutua rakennetaan yhtenä kokonaisuutena kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
- Kotkan talous on tasapainossa.

Kotkan markkinointiin ei ole panostettu riittävästi tai sitä ei ole toteutettu riittävän innovatiivisella tavalla. Vetovoimaisuuden toteutumista tulee arvioida tietyiltä osin esim. säännöllisesti tehtävän asukaskyselyn muodossa. Asukkaiden toimesta vietävällä positiivisella viestillä on myös suuri merkitys Kotkan seudun vetovoimaan. Talouden tasapaino -visio ei ole toteutunut.

4.2 Toiminnalliset tavoitteet

Tässä luvussa tarkastuslautakunta arvioi kaupunginvaltuuston asettamien sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

KAUPUNGINHALLITUS

Strateginen tavoite 1. Hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

- ei käsitelty

Tavoite 2. Vireä elinkeinoelämä ja kaupunkikulttuuri

Vellamolle asetettu kävijätavoite (105 000) ylitetään 5,4 %:lla eli 5 663 kävijällä. Sen sijaan maksavien kävijöiden määrä alittaa tavoitteen (40 000) 33 %:lla. Toinen käytetty mittari ”tapahtumien määrä” on vaikeampi tulkita koska tavoitteessa viitataan ”Kaupungissa järjestettäviin kulttuuritapahtumiin”, mutta toteumassa on mukana vain Vellamon ja kirjaston tapahtumat erittelemättä sen tarkemmin järjestäviä tahoja.

Toimivaa elinkeinopolitiikkaa on yritetty mitata uusilla investoinneilla ja avauksilla ja niiden tuomilla työpaikoilla, mutta mitään lukuja investoinneista ei ole. Uusien työpaikkojen tavoitelukumäärät ylittyvät bruttotasolla 151 ja nettotasolla 117 työpaikalla. Jää epäselväksi sisältyvätkö nämä luvut Cursor Oy:n tavoitteisiin (jäljempänä s. 25).

Majoittuvien matkailijoiden määrä jää lähes 20 % asetetusta tavoitteesta, ja selitykset alitukselle jäävät epäselviksi. Taxfree-myyntitavoitteesta jäädyään melkein 50 % ja invoice-kaupan olisi voinut jättää tarkastelusta kokonaan pois, koska sen osalta puuttuu niin tavoite kuin toteuma.

Tavoite 3. Kestävä kaupunkirakenne ja seutuyhteistyö

Sekä mittarit että tavoitteet ovat puutteellisia. Myös seutuvaltuuston työn arvioiminen ja raportointi erikseen olisi lisännyt läpinäkyvyyttä.

Tavoite 4. Vastuullinen johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö

Vuoden 2015 yhteistoimintamenettelyssä asetetun tavoitteen mukaan vakinaisen henkilökunnan HTV2:n laskutavoite oli 33,8 henkilötyövuotta vuoden 2016 aikana. HTV2-muutoksen toteuma oli yhteensä -54,6, josta vakinaisten osalta -4,1 ja määräaikaisten osalta -50,5. Varsinainen tavoite ei siis toteutunut vakinaisen henkilökunnan osalta vaan pääosin määräaikaisten työsuhteiden vähennyksen kautta.

Sairauspoissaolojen määrää on pyritty vähentämään, mutta toteuma on 1,5 päivää/työntekijä korkeampi kuin tavoite. Ei käy ilmi miksi tavoitetasona on ollut vuosi 2014 eikä edellinen vuosi tai pelkästään numeerinen arvo tai prosenttiluku. Kriittisenä menestystekijänä on mainittu myös henkilöstön oikea mitoitus. Toteuma on kuitenkin 8,1 HTV2:ta suurempi kuin tavoite. Tuleeko tämä tulkita positiivisena vai negatiivisena tuloksena?

Arvioitaessa kaupunginhallituksen osalta kaupungin toiminnan avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta ei ole tarpeen mennä esimerkkitasolle. Kyselytyökalu eHaravan käyttö ei ole myöskään tae avoimuudesta. Oikeudenmukaisuuden toteutumisesta ei löydy mitään mainintaa.

Tavoite 5. Talous on tasapainossa

Tavoite 5 ei toteutunut. Toinen mittareista on sama kuin tavoitetaso.

Tavoite 6. Ympäristö, kestävä kehitys ja turvallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa

Ympäristön ja kestävä kehityksen osalta löytyy selkeitä mittareita ja tavoitteet on pääpiirteissään saavutettu. Turvallisuussuunnitelman tavoitteiden toteutumista olisi voinut raportoida esimerkiksi arvioimalla toteutuminen prosenteissa. Nyt taulukossa on pelkkiä esimerkkejä joidenkin harvojen sektoreiden toiminnasta eikä kattavaa kuvaa koko kaupungin tilanteesta synny.

Yhteenvedona voidaan todeta, että mittarit ovat useimmissa tapauksissa huonosti määriteltyjä eivätkä ne aina sovellu tavoitteiden mittaamiseen tai ko. kriittisen menestystekijän arvioimiseen.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Toiminnalliset tavoitteet ovat osittain toteutuneet. Rakennusvalvonnan suunnitellut maksutuotot jäivät 0,1 M€ talousarviosta. Talousarvio ylitettiin ja valtuusto joutui myöntämään 0,1 M€ lisämäärärahan.

Strategisista päämääristä on **arvioimatta kohdat 4. Vastuullinen johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö ja 5. Talous on tasapainossa**

KULTTUURILAUTAKUNTA

Kaupungin yleisen strategian tavoite: **Olla omaleimainen, vetovoimainen kaupunki, jossa tapahtuu**, on kulttuuritoimen osalta pääosin toteutunut. Tavoitteen osoittimina olevien toteutuneiden kävijämäärien, tapahtumien lukumäärän, kirjallinausten ja kulttuurilautakunnan talouden osalta tavoitteet ovat toteutuneet.

Säästötoimina lakkautettiin 2 kirjastoa: Otsola ja Tavastila. Toimenpidettä on pyritty korvaamaan alueen asukkaille mm. kirjastoautoilla. Karhuvuoressa avattiin uusi kirjasto. Ongelmina kulttuuritoimen alueella on edelleen varojen vähyys mm. uutuuskirjojen hankintaan sekä näyttelytilojen riittämättömyys nykyisin tilajärjestelyin.

Strategisista päämääristä on **arvioimatta kohdat 1. Hyvinvointi ja laadukkaat palvelut, 5. Talous on tasapainossa ja 6. Ympäristö, kestävä kehitys ja turvallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa**.

KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA

Kaavoitus on edennyt vuoden 2016 aikana aikataulussa strategisen yleiskaavan ja Kotkan keskustan yleiskaavan laadinnassa. Jumalniemen kehittämishanke ja Karhulan torin kehittämissuunnitelma eivät sen sijaan ole edenneet tavoitteen mukaisesti. Tonttien luovutus on ollut vuoden 2016 aikana hiljaisinta koko luovutushistorian aikana. Toimitilahallinnossa keskeiset saavutukset ovat olleet vuonna 2016 Karhuvuoren koulun toiminnan aloittaminen sekä Katariinan päiväkodin ja Kotkansaaren paloaseman rakentaminen.

Lautakunnan taloustavoitteet eivät ole kaikin osin toteutuneet. Muun muassa toimitilahallinnolle talousarvioon kirjattua säästötavoitetta ei saavutettu vuoden 2016 aikana. Lautakunnalle myönnettiin lisämäärärahaa 244 000 €.

Kaikki kuusi strategista päämäärää on arvioitu esimerkillisesti.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Toiminnalliset tavoitteet eivät pääosin ole toteutuneet ja niiden toteutumista on vaikea arvioida annettujen selvitysten perusteella.

Strategisista päämääristä on **käsittelemättä kohta 3. Kestävä kaupunkirakenne ja seutuyhteistyö**

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tavoite 1. Hyvinvointi ja laadukkaat palvelut

Hoito- ja palvelutakuu toteutuivat terveydenhuollossa ja vanhustenpalveluissa. Sosiaalipuolella palvelutakuu ei toteutunut toimeentulotukiasioden käsittelyssä.

Painopiste ennaltaehkäisyyn ja omatoimisuuteen eteni erilaisin toimin suuterveydenhuollossa ja myös vanhustenhuollossa. Sosiaalihuollossa sähköisten palvelujen käyttäjiä saatiin hieman lisättyä, nyt 1 813 käyttäjää ja terveydenhuollossa käyttäjinä 2 244 potilasta.

Tavoite 2. Vireä elinkeinoelämä ja kaupunkikulttuuri

- ei käsitelty

Tavoite 3. Kestävä kaupunkirakenne ja seutuyhteistyö

- Seutuyhteistyö Kymenlaakson SOTE -suunnittelussa käynnistyi.
- Maakunnan laajuinen suun ja terveydenhuollon päivystys toteutuu.

Tavoite 4. Vastuullinen johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö

Sekä vanhuspalveluissa, että terveydenhuollossa sairaalassa lakisääteiset, suositusten mukaiset henkilöstömitoitukset toteutuvat.

Tavoitteena oli vähentää sairauspoissaolojen määrää kaikilla sektoreilla. Tavoite ei toteutunut vaan vanhustenhuollossa nousua oli 1,4 pv/hlö, sosiaalihuollossa 1 pv/hlö, terveydenhuollossa 1 pv/hlö ja suun terveydenhuollossa 3 pv/hlö. Mielenterveys- ja päihdepalvelualueella sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi ja olivat 18,8 pv/hlö vuonna 2016.

Tavoite 5. Talous tasapainossa

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle myönnettiin lisämäärärahaa 1,5 M€. Vuoden 2016 ulkoinen toimintakate päättyi 2,9 M€ ylitykseen myönnettyyn lisätalousarvioon verrattuna.

Selvityksenä tulokseen vaikuttaneista eristä:

- asiakasmaksujen tarkistuksen vaikutus oli 0,6 M€ ja myyntituotot 0,5 M€ budjetoitua suuremmat, mutta tuet ja avustukset sekä muut tuotot jäivät alle budjetin, jolloin lopulliset toimintatuotot olivat yhteensä 0,5 M€ yli talousarvion tavoitteen.
- henkilöstökulujen 2,0 M€ säästöennuste toteutui 2,7 M€ suuruisena
- henkilöstön sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi
- erikoissairaanhoidossa oli 6 jonopäivää 31.12.2016 mennessä kun tavoitteena oli että jonopäiviä ei enää synny

- tavoitteena oli Miepä-keskuksen toiminnan vakiinnuttaminen ja ostopalvelukustannusten vähentäminen. Ulkoinen toimintakate oli kasvanut 0,6 M€ ja ostopalvelukustannusten ylitys oli 0,7 M€
- kuntoutuksen laitoshoidon osalta kasvu oli 1,3 M€
- erikoissairaanhoidon osalta alkuperäinen talousarvio ylittyi 2,4 M€ ja oli yhteensä 68,7M€ vuonna 2016
- lisäksi tilinpäätöseränä erikoissairaanhoidon kirjattiin pakollisena varauksena Carean alijäämien kattamiseen Kotkan osalta 2,6 M€. Tämä erä ei ollut lisämäärärahaa arvioitaessa tiedossa.
- sisäisten erien osalta talousarvio ylittyi 1,1 M€ budjetoituun nähden. Merkittävin ylitys kohdistuu sisäisten vuokrien osalle.
- vammaispalveluissa säästöt ovat jopa ylittäneet tavoitteet. Vammaispalveluissa kehitysvammaisten laitoshoidon on pyritty muuttamaan asumispalveluiksi ja laitoshoidossa on luovuttu mm Hoikun kolmen paikan käytöstä. Yhteistyönä Carean kanssa palveluita on myös uudelleen organisoitu. Laitoshoidon käyttöpäivät vähenivät 30 %.
- vanhuspalveluissa on mm palvelurakennetta keventämällä saatu vähennettyä varahenkilöstön käyttöä. Myös omaishoidon palkkioiden myöntämiskriteerien muutoksilla oli vaikutusta.
- työttömyysaste pysyi edelleen korkeana 18,8 - 21,4 %. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 7,57 M€ (edellisenä vuonna 7,65 M€)
- Maahanmuuttopalveluissa kotoutumisajalla olevien määrä kasvoi huomattavasti. Oleskeluluvan saaneita tuli vuoden aikana 202 henkilöä (edellisenä vuonna 65 henkilöä).

Tavoite 6. Ympäristö, kestävä kehitys ja turvallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa

Ekotukihenkilöt toimivat kaikissa yksiköissä.

LIIKUNTALAUTAKUNTA

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosin. Sisäliikuntapaikkojen ja erityisesti Katariinan uimalan käyttöaste oli tavoitetasoa alhaisempi uimalaan tehtyjen odottamattomien huoltosulkujen vuoksi. Tuotot alittuivat asetetusta tavoitteesta 265 000 €. Opetustoimi tuki junioritoimintaa 59 112 € antamalla koulujen liikuntatilat maksutta seurojen käyttöön.

Strategisista päämääristä on **arvioimatta kohdat 3. Kestävä kaupunkirakenne ja seutuyhteistyö ja 6. Ympäristö, kestävä kehitys ja turvallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa.**

LASTEN JA NUORTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA

- Lasten ja nuorten palveluiden lautakunnan talous pysyi tasapainossa. Lautakunnan toimintakate alittui 2 M€.
- 1.8.2016 alkaen otettiin käyttöön uusi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kuntakohtainen opetussuunnitelma. Lukiokoulutuksessa käynnistettiin sähköiset ylioppilaskirjoitukset syksyllä 2016.
- Puheterapian tilanne on kriittinen. Jonot puheterapiaan ovat jopa vuoden mittaisia ja näin ollen palvelutakuu ei toteudu.
- Valtuuston päätöksen mukaisesti Tiutisen koulun toiminta päättyi 1.8.2016.
- Lautakunnan sisäilmaongelmia koskeva 0 %:n tavoite ei toteutunut.

Väistötilojen käyttö vuonna 2016

Koulut:

- Mussalon koulu oli väistötiloissa syksyn 2015 ja keväällä 2016 viikolle 9
- Karhuvuoren koulu aloitti tammikuussa 2016 uudessa koulussa
- Haukkavuoren koulu oli väistötiloissa Toivo Pekkasen koulussa lukuvuonna 2015 - 2016 ja palasi Haukkavuoren kouluun toukokuussa 2016

- Korkeakosken koulu on ollut väistötiloissa joulukuusta 2016 alkaen
- Hovinsaaren koulun teknisen työn opetus on toteutettu koulun pihalla olevassa parakissa syksystä 2016.

Päiväkodit:

- Päivärinteen päiväkotitoimi oli väistötiloissa tammi - joulukuun 2016 parakeissa Toivo Pekkasen koulun pihalla.
- Meripirtin päiväkotitoimi oli väistötiloissa 1.1. - 7.1.2016 Raitin päiväkodissa; 9.5. - 30.6.2016 Haukkavuoren koululla esiopetuksen tiloissa (osa päiväkodista, osa päiväkodista siirtyi toiseen siipeen Meripirtissä) ja 1.7. - 31.7.2016 Raitin päiväkodissa
- Otsonkallion päiväkotitoimi oli väistötiloissa 21.3.2016 - 31.7.2016 isojen ryhmien osalta. Lapset väistivät kasvattajien kanssa Rauhalan, Hovinpuiston ja Raitin päiväkodin tiloihin täksi ajaksi. Raitista Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta siirtyi kokonaisuudessaan Länsi-Kotkaan Velhon päiväkodin tiloihin. Pienten ryhmä toimii edelleen Rauhalan päiväkodin tiloissa. Toiminta käynnistyi uusissa tiloissa Otsonkalliolla 1.8.2016 kolmen 3 - 5 -vuotiaiden lasten ryhmän osalta.

Kaikki kuusi strategista päämäärää on arvioitu esimerkillisesti.

Seuraavaa kuntastrategiaa laadittaessa tulee nimetä selkeät esim. SMART-periaatteita (Selkeät, Mitattavissa olevat, Aikaan sidotut, Realistiset, Tarkoituksenmukaiset) noudattavat mittarit kuvaamaan strategisten tavoitteiden toteutumista sekä helpottamaan sisäistä ja ulkoista arviointityötä.

Osa lautakunnista ei edelleenkään ole arvioinut toiminnassaan kaikkia kuutta strategista päämäärää, jolloin toiminnan onnistumisen ulkopuolinen arviointi on lähes mahdotonta.

KYMENLAAKSON PELASTUSLAITOS

Pelastuslaitoksen vuosi oli onnistunut. Asukaskohtainen kustannus on hieman koko maata korkeampi: 79 €/asukas. Perusteena kustannukselle on Kymenlaakson pelastuslaitoksen toiminta-alueen laajuus. Valtaosin tavoitteet saavutettiin.

Toimintakatetta pelastuslaitos teki 1 161 000 €, 175 000 € talousarviota enemmän.

KYMIJOEN TYÖTERVEYS

Liikelaitos yhtiöitettiin vuoden 2016 lopussa ja uusi yhtiö Kymijoen Työterveys Oy aloitti toimintansa vuoden 2017 alussa. Vuoden 2016 kannattavuutta heikensi Kotkan kaupungin tasapainotusohjelman mukainen kustannussäästöohjelma, jolloin Kotka osti vähemmän palveluita liikelaitokselta. Päätös kulujen alentamisesta tehtiin vuonna 2015 (kh 27.4.2015 § 117).

Asian tiedottaminen henkilöstölle ei onnistunut ja on aiheuttanut paljon sekaannuksia työterveyden piirissä, vaikka asia käsiteltiin yhteistoimintaneuvottelukunnassa (9.12.2016 § 75), henkilöstöjaostossa (16.12.2016 § 59) ja uudelleen kaupunginhallituksessa (19.12.2016 § 398).

Kymijoen Työterveyden tulos oli positiivinen (47 642 €) jäaden hieman tavoitteesta. Muut tavoitteet saavutettiin ja käynnissä olleet kehitysohjelmat saatiin päätökseen.

ICT KYMI

Tietohallinnon alue oli myllerryksessä tasapainotusohjelman, erilaisten yhdistymishankkeiden ja Haminan alustavan irtautumispäätöksen (v. 2015) johdosta. Vuonna 2016 saavutettiin neuvottelutulos Haminan kanssa, jolloin Hamina jäi yhtiöön mukaan. Suunnitelmat yhtiöittää ICT Kymi omaksi osakeyhtiökseen tai jatkoneuvottelut Lappeenrannan SAITA Oy:n kanssa eivät edenneet.

Toimintakatteesta ICT Kymi jäi 133 000€.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteisiin pääsemisen toteutumista kuvaavien mittareiden tulee olla konkreettisia mittaustuloksia antavassa muodossa. Mittareiden tulee olla kiinteässä yhteydessä strategiasta johdettuihin päämääriin, kriittisiin menestystekijöihin ja niistä johdettuihin tavoitteisiin.

Mittarin, tavoitetason ja toteuman tulee olla selkeästi esitettyinä, jotta tarkastuslautakunnan ja kaupunginvaltuuston on mahdollista arvioida tavoitteiden toteutumista ja niitä koskevien toimenpiteiden vaikuttavuutta. Erityisesti merkittävien poikkeamien osalta tavoitteiden ja toteuman eron syyt tulee selvittää.

Lisäksi riskien arviointi tulee kytkeä kiinteäksi osaksi asetettuja tavoitteita, toiminnan suunnittelua ja valittujen toimintatapojen onnistumisen arviointia. Riskit tulee jaotella ja niiden todennäköisyyttä sekä vaikuttavuutta kuvata Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden (kv 9.6.2014 § 58) mukaan.

Toimijoiden tulee arvioida kaikkia strategiaan kirjattua kuutta tavoitetta.

4.3 Taloudelliset tavoitteet

4.3.1 Tilikauden tulos

Kotkan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen vaikea tarkasteltaessa vain Kotkaa, ilman konsernirakennetta. Kotkan ongelmat, etenkin työttömyys ja sen seurannaisvaikutukset ovat johtaneet merkittävään alijäämään ja kriisikuntakriteerit ilman merkittäviä rakenteellisia muutoksia ovat toteutumassa. Kuitenkin kokonaisuus eli Kotka-konserni teki erittäin hyvän tuloksen ja kokonaisuudessa alijäämät ja velat alenivat, vaikka emon tilanne onkin vaikea.

Kotka-konsernin (emo, yhtiöt, liikelaitokset ja osakkuusyhtiöt) tulos oli hyvä. Tilikauden tulos oli 12,2 M€ ja tilinpäätöserien jälkeen 6,7 M€.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016
VUOSIKATE	-10,3	6,0	7,4	9,9	14,7
Poistot ja arvonalentumiset	-19,0	-21,3	-20,5	-18,7	-21,9
Satunnaiset erät	1,9	1,4	19,4	0,0	0,2
TILIKAUDEN TULOS	-27,4	-14,0	6,2	-8,8	-7,0
Tilinpäätössiirrot	1,2	1,2	3,8	0,3	0,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-26,2	-12,7	10,1	-8,5	-6,8

Kotka-konsernin vuosituoton ja tuloksen kehitys

	2012	2013	2014	2015	2016
Vuosikate	29,6	46,0	49,8	51,5	68,2
Tilikauden tulos	-20,8	-11,3	-6,5	-3,7	6,7
Kotkan alijäämä	-41,5	-53,1	-44,9	-48,5	-41,8

Konsernin lainakanta on 594,3 M€. On huomattava, että juuri ennen tilinpäätöstä kassaan nostettiin merkittävä laina eli käytännössä Kotka-konsernin lainakanta nousi, mutta samalla kassavarat kasvoivat maksuvalmiuden parantamiseksi. Konserni teki 11 M€ kassavirtaa investointien jälkeen.

Konsernin hyvä vuosi oli pääosin Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carean, HaminaKotka Satama Oy:n ja Kotkan Energia Oy:n hyvien tulosten ansiota. Myös muut yhtiöt pysyivät pääosin tavoitteissaan.

Kotkan kaupunki ilman konserni- ja osakkuusyhtiöitä

	2012	2013	2014	2015	2016
Vuosikate	-10,3	6,0	7,4	9,9	14,7
Tilikauden tulos	-26,2	-12,7	10,1	-8,5	-6,8
Kotkan alijäämä	-30,1	-42,8	-32,8	-41,3	-48,0

Kotkan kaupungin lainakanta on 310,4 M€. Toiminnan rahavirta oli investointien jälkeen negatiivinen -2,8 M€.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN LAUTAKUNNISSA JA LIIKELAITOKSISSA (1 000 €) (vertailuvuodet nykyorganisaation mukaisina)

	Toimintakulut, teur				
	2014	2015	2016	2016	2016
	Toteuma EUR	Toteuma EUR	Toteuma EUR	LTA EUR	Poikkeama
KVLA Keskusvaalilautakunta	117	122	0	1	0
TARLA Tarkastuslautakunta	57	40	56	55	-1
KALA Kaupunkisuunnittelulautakunta	20 966	24 419	25 886	25 642	-244
SOTELA Sosiaali- ja terveyslautakunta	216 459	221 348	213 091	209 654	-3 437
LIIKUNTA Liikuntalautakunta	1 968	2 024	1 059	1 195	135
LANULA Lasten ja nuorten lautakunta	66 393	65 647	72 264	72 195	-70
KULA Kulttuurilautakunta	4 120	3 974	3 594	3 650	56
TELA Tekninen lautakunta	28 780	26 387	27 420	27 712	292
YMPLA Ympäristölautakunta	1 710	1 696	1 641	1 608	-33
2100 Kymenlaakson pelastuslait	19 153	18 721	19 145	18 895	-250
2101 Kymijoen Työterveys	9 247	8 569	8 713	9 064	351
2102 ICT Kymi	3 972	4 094	4 319	4 761	442
Kaupunginhallitus	25 124	24 280	31 128	31 165	37
Yhteensä	398 066	401 321	408 317	405 596	-2 721

Koko kaupungin osalta toimintakulujen erotus vuosien 2015 ja 2016 välillä yhteensä 7 M€.

Syyt kustannusten kasvuun ovat:

- Asiakaspalveluiden ostojen kasvu 3,1 M€
- Pakollisen varauksen (Carea) kirjauksen aiheuttama kasvu 2,6 M€
- Joukkoliikenteen bruttokirjausmenettelyyn siirtymisestä aiheutunut 1,9 M€
- Muiden kustannusten nettosäästö 0,6 M€

Tarkastuslautakunta edellyttää lautakunnilta ennakoivaa ja suunnitelmallista budjetin seurantaa sekä kykyä tehdä ajan tasalla olevaan taloustilanteeseen perustuvia konkreettisia päätöksiä ja toimenpiteitä sekä näin toimimalla välttämään lisätalousarvioesitysten tarpeet.

4.3.2 Rahoitus

Kotkan kaupungin raportoinnissa on keskitytty tuloksen raportointiin eli miten saavutetut tuotot riittävät kuluihin ja poistoihin. Pitkäaikainen lainakanta on kasvanut 1,45 M€. Pitkiä lainoja lyhennettiin yhteensä 28,5 M€ ja uutta pitkäaikaista rahoitusta on otettu laskemalla liikkeelle 30 M€ suuruista joukkovelkakirjalainaa. Lyhyen lainan määrä on kasvanut 27,7 M€. Lainakanta kasvoi yhteensä 29,16 M€. Alkusyksystä 2016 lyhyen rahoituksen korot painuivat negatiivisiksi.

Korkotilannetta on hyödynnetty loppuvuonna kassahallinnassa niin, että kuntatodistuksilla on vältetty tililimiitin käyttöä. Kotkan kassavarojen riittävyys on 21,4 pv. Toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen -2,78 M€.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2012	2013	2014	2015	2016
Investointien tulorahoitus, %	neg.	34,8	34,0	42,7	69,7
Lainanhoitokate	neg.	0,3	0,3	0,4	0,6
Kassan riittävyys, pv	0	0	0	0	21,4
Asukasmäärä	54 877	54 758	54 557	54 315	54 160
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, milj. eur	-86,3	-74,1	-63,8	-76,2	-80,7

Investointien tulorahoitus, % = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota talouden raportoinnin positiiviseen kehitykseen ja laadun parantumiseen sekä katsoo, että rahoituksen riittävyyteen, lainasalkun hallintaan sekä maksuvalmiuden parantamiseen on kiinnitetty huomiota.

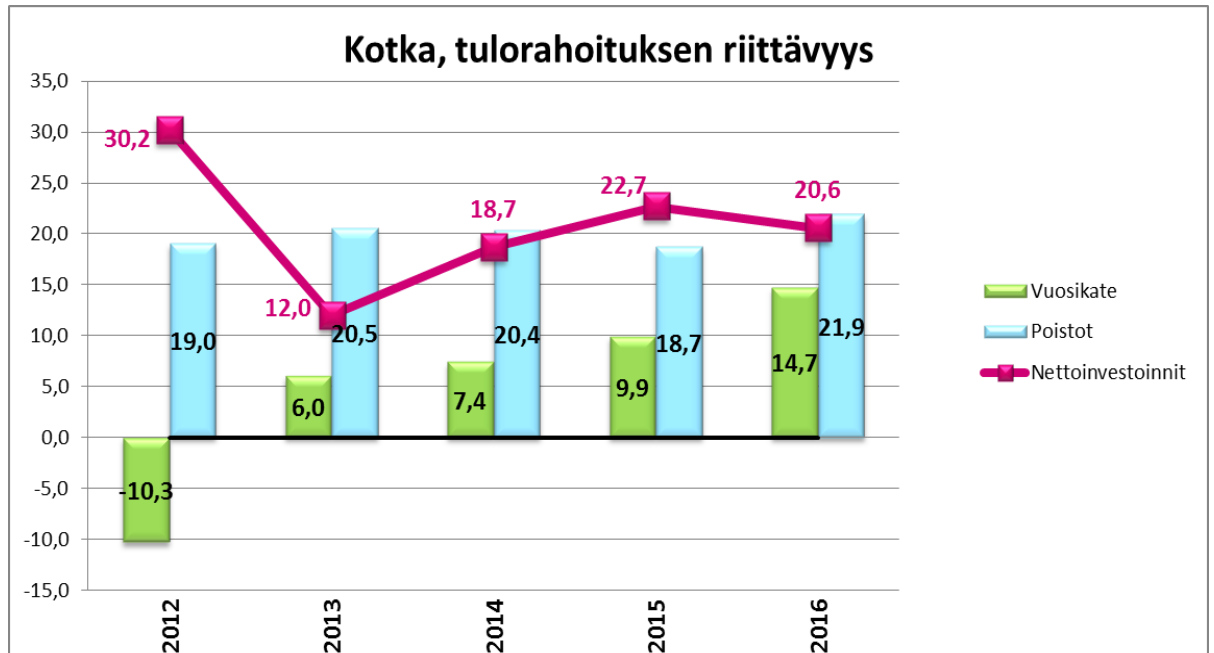
4.3.3 Leasing

Kaupungin leasingvastuut 31.12.2016 yhteensä 4,24 M€. Sopimuksia eri toimijoiden kanssa eri tarkoituksiin oli seuraavasti:

- Kuntarahoitus Oyj: Kiinteistöleasing sekä katuvalot, vastuut 1,40 M€
- 3StepIT: ICT-laitteisto sekä tulostimia, vastuut 1,79 M€
- Danske Bank Oyj: Sairaالاتuotteet, vastuut 78.000 €
- Nordea Asset: Autot sekä työkoneet, vastuut 0,90 M€
- Nordea Techfleet: Monitoimilaitteet ja tulostimet, vastuut 67 000 €

4.4 Investoinnit

Vuonna 2016 Kotkan nettoinvestoinnit olivat 20,6 M€. Suurimmat investointikohteet olivat Kotkansaaren sivupaloasema 2,0 M€, Härniemen laituri 1,2 M€, Kantasataman Satamakatu 0,8 M€ sekä Mussalon koulun tilamuutokset 0,8 M€ ja Pernoontien raitti 0,8 M€.

Yllä olevan kaavion mukaisesti vuosikate ei riitä kattamaan poistoja ja investointeja. Tähtäkään osin kaupungin talous ei ole tasapainossa. Tilanteeseen tulee kiinnittää erityistä huomiota tulevina vuosina.

4.5 Kriisikuntakriteerit

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tullessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Kuntalain taloutta koskevat uudet säännökset 1.5.2015 alkaen.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaikaa sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (148.1 §). Siirtymäkaudella erityisen alijäämäisillä kunnilla on kaksi vuotta enemmän aikaa kattaa alijäämä. Mikäli kunnalla (ei sovelleta kuntayhtymään) on vuoden 2015 tilinpäätöksessä kertynyt alijäämää yli 500 € asukasta kohden, alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2022 tilinpäätöksessä (148.2 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Arviointimenettely

Uuden kuntalain (118 §) mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa

- *Kotkalla vuoden 2022 loppuun mennessä*

TAI

kunnan **konsernitaseeseen** on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 € (**EI TÄYTY**) ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 € asukasta (**TÄYTTY**) kohden

- *Kotka konsernin alijäämä oli 2015: 893 €/as ja 2016: 770 €/as*

TAI

kunnan ja kuntakonsernin **talouden tunnusluvut** (kohdat 1 - 4 alapuolella) ovat **kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki** laissa säädetyt raja-arvot (Kotkalla **EI TÄYTY**), jotka ovat:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen (**EI TÄYTY**)
 - *Kotka konsernin vuosikate oli 2015: 51,5 M€ ja 2016: 68,2 M€*
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti (**EI TÄYTY**)
 - *Kotkan tuloveroprosentti vrt. keskimääräinen tuloveroprosentti oli 2015: 20,5 % vrt. 19,83 % ja 2016: 20,5 % vrt. 19,86 %*
 - *Huom. **TÄYTTY 2017**: 21,5 % vrt. 19,91 %*
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla (arvio: **TÄYTTY**)
 - *Kotka konsernin lainakanta vrt. keskimääräinen oli 2015: 10 586 €/as vrt. 5 976 €/as ja 2016: 10 974 €/as (keskimäärin puuttuu, mutta ei muutu olennaisesti edell. vuodesta)*
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia (**TÄYTTY**)
 - *Kotka konsernin suhteellinen velkaantuminen oli 2015: 114,4 % ja 2016 112,8 %.*

KONSERNIVELKA

2013	2014	2015	2016
575 878 000 €	570 618 000 €	574 966 615 €	594 336 698 €

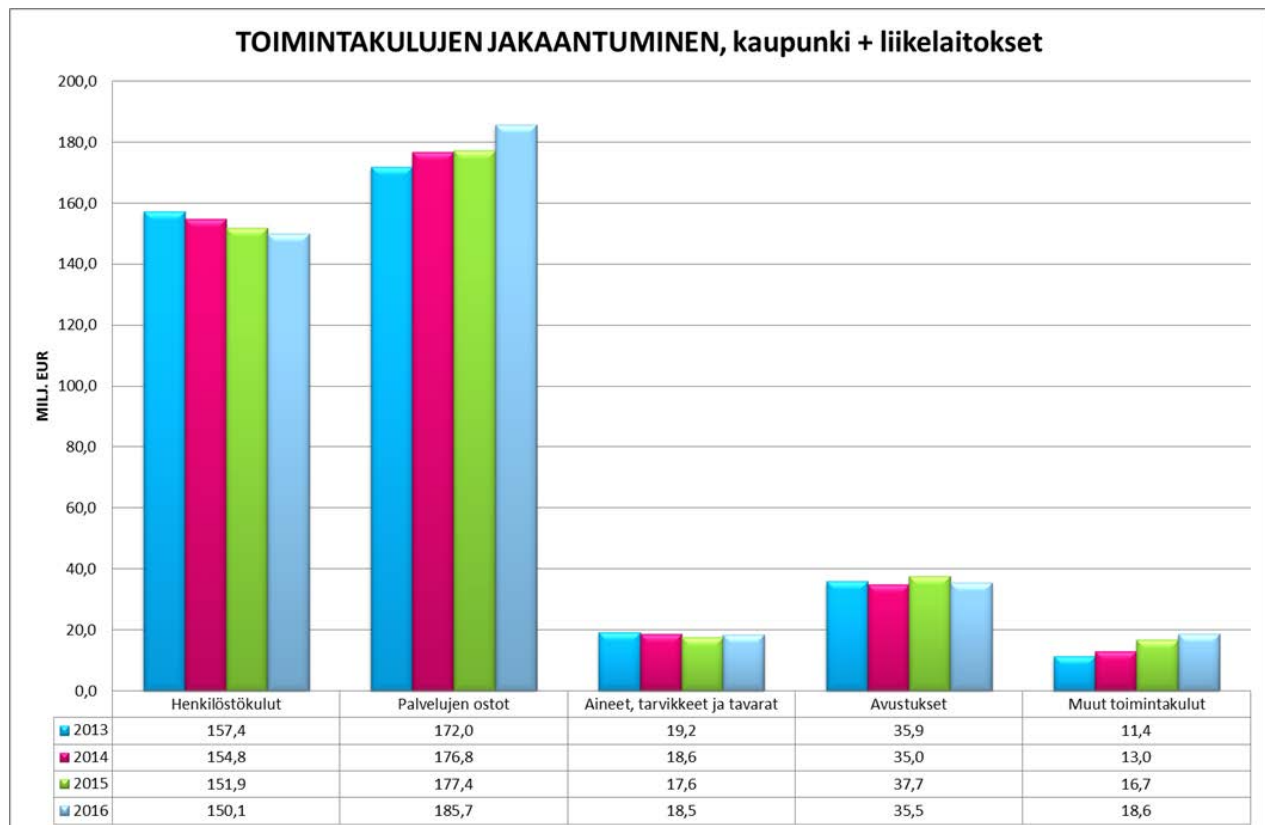
LAINAT PER ASUKAS

Kotka	2013	2014	muutos%	2015	muutos%	2016	muutos%
Asukasluku	54 771	54 518	-0,5	54 319	-0,4	54160	-0,3
Tunnuslukuja							
Lainat, euro/as	4 624	4 886	5,7	5 178	6,0	5 732	10,7
Konsernilainat, euro/as	10 514	10 467	-0,5	10 585	1,1	10 974	3,7
Lainanhoitokate	0,3	0,3		0,4		0,6	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	78,1	80,1		83,0		87,5	

Lähde: VM/Kuntien tilinpäätökset, kuntakortti. 2016 luvut kaupungin tilinpäätöksestä.

Vaikka Kotka-konsernin tulos oli hyvä, nousevia lainanhoitokuluja tulee välttää pienentämällä koko konsernin lainakantaa suunnitelmallisesti.

4.6 Ostopalvelut

Palveluiden ostot tulee selvittää laajasti: millä toiminta-alueilla kustannukset ovat kasvaneet ja onko henkilöstön vähennyksillä ja ostopalveluiden lisääntymisellä yhteyttä toisiinsa, jotta lopputuloksena ei ole kaupungin kustannusten tosiasiallinen kasvu.

5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Valtuusto asettaa vuosittain tavoitteet konserniyhtiöille. Konsernijaosto sekä kaupunginhallitus johtavat kuntakonsernia. Kotka on organisoinut yhtiöt kolmeen eri kategoriaan eli:

- Liiketoimintayhtiöt: Kotkan Energia Oy ja HaminaKotka Satama Oy
- Nollatuottoyhtiöt: Cursor Oy, Kymen Vesi Oy, Kymenlaakson Vesi Oy, Kymenlaakson Kymijoen Ravintopalvelut Oy, Kotkan Asunnot Oy, Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy ja Kotkan Toriparkki Oy, Sunilan Kantola Oy
- Avustettavat yhtiöt: Kotkan Kaupunginteatteri Oy, Kotka Märetarium Oy ja Kymenlaakson Orkesteri Oy

5.1 Liiketoimintayhtiöt

Kotkan molemmat liiketoimintayhtiöt (Kotkan Energia Oy ja HaminaKotka Satama Oy) menestyivät hyvin haastavassa markkinatilanteessa. Energiamarkkina on Suomessa laman ja ylitarjonnan osalta heikko etenkin sähkön hintakehityksen osalta ja kauppataaseen heikkous vaikeuttaa sataman vientiä ja tuontia.

HaminaKotka Satama Oy

Tavoitteet ylittyivät paitsi uusien toimijoiden kohdalla. Uudet investoinnit, kuten NordStream kaasuputkien pinnoitus lähtivät käyntiin. Yhtiö tuloutti Kotkalle 7,6 M€. Yhtiön tulos parani kokonaisuudessaan 3 M€.

Kotkan Energia Oy

Kotkan Energia Oy:n tulos jatkui vahvana. Osinkoa maksettiin Kotkalle 3,6 M€. Yhtiö on Suomen mittakaavassa monilla sektoreilla edelläkävijä mm. biopolttoaineiden käytössä ja jätteenpoltossa. Kotkan Energia laajensi toimintaansa myös palvelusektorille perustamalla palveluyhtiöt ”Karhu” -nimen alle ja menemällä sähkömarkkinoille yhdessä Haminan Energian kanssa.

5.2 Nollatuottoyhtiöt

Kotkan Asunnot Oy

Vuosi 2016 oli yhtiölle hyvä. Liikevaihto kasvoi ja on nyt yli 17 M€. Myös tulos parani 0,6 M€ ja kumulatiivinen ylijäämä on nyt 5,4 M€. Tavoitteet saavutettiin lukuun ottamatta käyttöastetta, joka oli 97,0 tavoitteen ollessa 97,8. Tilanne on kuitenkin hyvä ja vain isoissa asunnoissa on käyttöasteesta parantamista.

Vuokra-asuntojen saneerauksessa Kotkan kaupunkilaisten vanhentuva ikärakenne on oleellinen eli tarvitaan enemmän hissejä yms. Erilaisten perusparannustöiden avulla saavutettiin säästöjä mm. energia- ja vesikustannuksissa.

Yhtiö löysi vuoden lopussa uuden kerrostalotontin, jolle pyritään rakentamaan vapaarahoitteinen vuokratalo.

Kotkan Toriparkki Oy

Yhtiö ei saavuttanut tavoitteitaan, vaikka liikevaihto kasvoi. Kotkan kaupungin päätös myydä toriparkki siirtyi vuodelle 2017 ja aiheuttaa merkittävän alaskirjauksen tulokseen.

Cursor Oy

Yhtiön tavoitteiden saavuttamista vuoden 2016 ja Kotkan osalta on vaikea arvioida saadun raportin perusteella. Poiketen muista yhtiöistä Cursor Oy ei anna niitä numeerisella tasolla, eikä se myöskään erittele niitä eri omistajakuntien osalta. Osa tiedoista löytyy kuitenkin Yhteisön omat tunnusluvut -taulukosta.

Seututasolla tavoitteet eivät ole toteutuneet seudulle syntyvien yritysten määrässä (tavoite 400+, toteuma 290), seudulle syntyvien työpaikkojen määrässä (tavoite 1 200+, toteuma 1 038), eikä seudulle tulevien investointien määrässä (tavoite 15). Seudulle kuitenkin syntyi yli 200 työpaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Seudulle sijoittuvien yritysten lukumäärä oli 6 eli sama kuin edellisenä vuonna.

Lisävaloa yhtiön todelliseen tulokseen saataisiin mm. lisäämällä tiedot liikevaihdon ja työpaikkojen kehityksestä pidemmällä aikavälillä, lopettaneiden yritysten lukumäärästä ja tyypeistä, työpaikkojen nettolisäyksistä ja uusien yritysten sijoittumispaikoista ja toimialoista. Kehitysyhtiön tarkastelu vuositason tasolla on liian lyhyt periodi.

Kymen Vesi Oy

Kymen Veden vuosi 2016 onnistui kaikin osin ja yhteistyö Kouvolan kanssa saatiin kuntoon, jolla saavutettiin merkittäviä taloudellisia tuloksia. Vesi- ja viemäriverkostoon saneeraus ja korjausvelan alentaminen olivat vuonna 2016 ja etenkin tulevaisuudessa tärkeimmät tavoitteet. Myös vuotovesikohteiden löytäminen ja näin veden säästö ja ovat keskeisiä kehityskohteita.

Kymenlaakson Vesi Oy

Tavoitteena puhtaan ja laadukkaan veden toimitus omistajakunnille. Tavoitteet onnistuivat hyvin. Uuden rinnakkaisputken suunnittelun toteutus Kymenlaakson pohjoisosasta aloitettiin. 25 kilometrin pituisen putken rakentamistyöt aloitetaan vuonna 2017.

Kymijoen Ravintopalvelut Oy

Tavoitteet toteutuivat ja yhtiö laajensi toimintaansa niin uuteen asiakaskuntaan kuin myös omistajapuolella. Yhtiö on monella sektorilla edelläkävijä Suomessa ja etenkin kylmäruokatuotanto on merkittävä kehityssaskel. Vuonna 2017 yhtiö laajentaa kylmäruokatuotantoaan.

Kyamk-kiinteistöt Oy

Tärkein tavoite vuonna 2016 oli selvittää Metsolan kampuksen tulevaisuus. Yhtiö päätti luopua rakennusten saneerauksista ja sen sijaan rakennuttaa uusi kampus 2 500 opiskelijalle. Yksi vaihtoehto on Kotkan kantasatama.

Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy

Tavoitteet saavutettiin ja toiminnan tehokkuus ja tuottavuus paranivat. Tappioiden määrä aleni merkittävästi. Yhtiön on lähes mahdoton tehdä positiivista tulosta koska yhtiön perustamisen yhteydessä kiinteistöjen arvoa nostettiin merkittävästi ja vuokralaiset eivät kykene maksamaan korotettuja vuokria.

Tulos oli 430 026 € tappiollinen; edellinen vuosi 2015 oli 716 248€. Kumulatiivinen alijäämä on nyt 1 233 943€.

Sunilan Kantola Oy

Kotkan kaupunki toteutti liiketoimintakaupan Stora Enso Sunilan kanssa, jolloin kaupunki sai 1.7.2016 alkaen kokonaan (aik. 50 %) omistukseensa Sunilan Kantolan ja maa-alueita. Samalla kaupunki luopui Stora Enso Sunilan jätevedenkäsittelyn osakkeista. Kantola yhtiöitettiin osakeyhtiöksi. Kiinteistön käyttöä koskevat suunnitelmat tarkentuvat myöhemmin.

5.3 Avustettavat yhtiöt

Kotkan Kaupunginteatteri Oy

Kaupunginteatterin tavoitteet onnistuivat hyvin. Ensi-iltojen määrä oli tavoiteltu seitsemän esitystä ja liikevaihto kasvoi 82 246 €. Alijäämä -59 806 € pysyi edellisen vuoden tasolla, vaikka Kotka alensi teatterin tukea 150 000 € tasapainotusohjelman mukaisesti.

Teatteri sai suoraa tukea 1 275 360 € ja vuokratukea 944 940 € eli yhteensä 2 220 300€.

Kaupunki antoi suoraa tukea 40 €/katsoja ja vuokratukea 30 €/katsoja eli yhteensä 70 €/katsoja.

Kymenlaakson Orkesteri Oy

Orkesteri sai tukea kaupungilta 811 200 € ja vuokratukea 161 124 € eli yhteensä 972 324 €. Kuulijamäärä Kotkassa oli 16 997. Kotkan kaupungin suora tuki oli 47,52 €/kuulija ja vuokratuki 9,48 €/kuulija eli kokonaistuki kuulijaa kohden oli 57 €.

Taiteelliset tavoitteet saavutettiin.

Kotka Maretarium Oy

Tavoitteita ei saavutettu ja tulos edelleen heikkeni. Alijäämä vuonna 2016 oli 124 497 €, kun vuonna 2015 tappio oli 69 554 €. Kumulatiivinen alijäämä on 912 158 € ja yhtiön tase ei mahdollista toiminnan kehittämistä tai jatkumistakaan ilman kaupungin tukea. Kotka tukee Maretariumia 5,9 €/kävijä. Kävijöitä akvaariokierroksella oli 28927 henkilöä eli tuki oli 170 700 €.

Tarkastuslautakunta suosittaa Maretariumin liiketoiminnan innovatiivista, tavoitehakuista ja suunnitelmallista kehittämistä.

Konsernin tytäryhteisöjen tuloslaskelmat 1.1.-31.12.2016, milj. euroa (kunnan tuloslaskelmakaavan mukaisena)

	Liiketoimintayhtiöt		Nollatuottoyhtiöt								Avustettavat		
	Hamina-Kotka Satama Oy	Kotkan Energia Oy	Cursor Oy	Kotkan Asunnot Oy	Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy	Kotkan Toriparkki Oy	Kyamk-kiinteistöt Oy	Kymen Vesi Oy	Kymen-laakson Vesi Oy	Kymijoen Ravintopalvelut Oy	Kotka Mare-tarium Oy	Kotkan Kaupungin-teatteri Oy	Kymen-laakson Orkesteri Oy
TULOSLASKELMA													
Toimintatuotot	44,6	51,8	9,9	17,1	5,6	0,4	2,7	20,7	2,9	12,0	0,5	3,9	2,8
Toimintakulut	-27,8	-38,2	-8,7	-12,4	-3,1	-0,2	-0,2	-12,3	-1,8	-10,9	-0,6	-3,9	-2,8
Toimintakate	16,8	13,6	1,1	4,7	2,4	0,2	2,5	8,4	1,1	1,0	-0,1	0,0	0,0
Verot	-1,4	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitustuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korkokulut	-1,7	-1,8	-0,2	-0,5	-0,2	-0,1	-0,1	-1,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vuosikate	13,7	10,7	1,0	4,1	2,3	0,2	2,4	6,9	1,0	0,9	-0,1	0,0	0,0
Suunn.mukaiset poistot	-9,7	-6,6	-1,1	-2,6	-2,7	-0,2	-0,7	-5,8	-1,0	-0,9	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	4,0	4,0	-0,1	1,5	-0,4	0,0	1,7	1,1	0,0	0,1	-0,1	-0,1	0,0
Tilinpäättösiirrot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähemmistöosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TIUKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	4,0	4,0	-0,1	1,5	-0,4	0,0	1,7	0,0	0,0	0,1	-0,1	-0,1	0,0

Yhtiöiden tuloslaskelmat sisältävät konsernin sisäiset tapahtumat.

	2012	2013	2014	2015	2016	Muutos
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT						
Omavaraisuusaste %	33,1	32,6	32,2	32,0	32,0	-0,1
Suhteellinen velkaantuneisuus %	119,8	114,8	113,3	114,4	112,8	-1,5
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 euroa	-41 529	-53 052	-44 937	-48 525	-42 039	6 487
Kertynyt yli/alijäämä, euroa/asukas	-757	-969	-824	-893	-776	117
Konsernin lainakanta 31.12. (milj.euroa)	579,4	575,9	573,0	575,0	594,3	19,4
Konsernin lainat euroa/asukas	10 558	10 517	10 504	10 586	10 974	388
Konsernin lainasaamiset (milj. euroa)	2,9	2,6	2,4	2,2	2,2	0,0

6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA TOTEUTUMINEN

Kuntalain (410/2015) 110 §:n 3 momentissa on säädetty velvollisuudesta kattaa kunnan taseeseen kertynyt alijäämä. Alijäämän kattamisvelvollisuudesta on lisäksi säädetty kuntalain siirtymäsäännöksissä 148 §:n 2 momentissa.

Kaupunginvaltuusto on kokouksissaan 22.6.2015 § 70 ja 10.7.2015 § 83 hyväksynyt talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2015 - 2018, joka korvasi 10.6.2013 voimaan tulleen tasapainotusohjelman. Uudella tasapainotusohjelmalla tavoitellaan 9,8 M€ säästöjä. Valtuuston päätöksen mukaan taloudellisten vaikutusten seuranta toteutetaan kolmen kuukauden välein ja asiasta tiedotetaan valtuustolle.

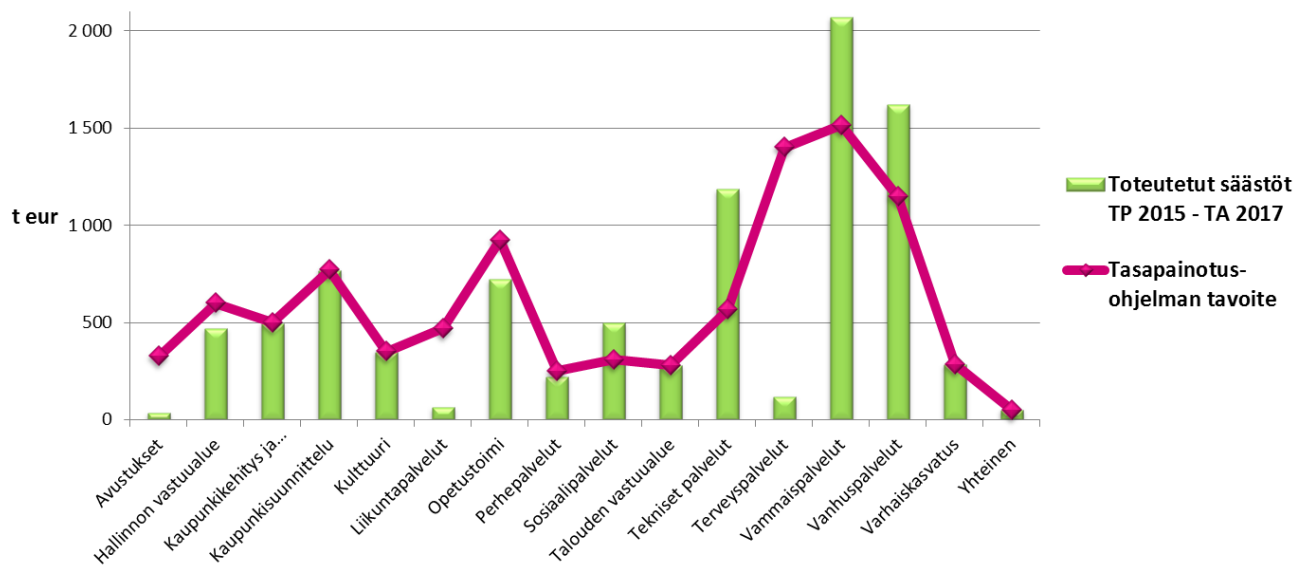
Kaupunginhallitukselle on 20.3.2017 raportoitu talouden tasapainotusohjelman toteutuminen tilanteessa 31.12.2016. Talouden tasapainotusohjelman kokonaistavoite on 9,8 M €, josta vuoden 2016 loppuun mennessä on toteutunut 5,8 M €. Talousraportoinnin vertailukohtana käytetään vuoden 2014 tilinpäätöstä. Tasapainotusohjelman säästötavoitteista sisältyy talousarviovuodelle 2017 3,5 M€. Kokonaistavoitteesta siirtyy taloussuunnitteluvuodelle 2018 0,5 M€.

Tasapainotusohjelman kokonaisluvun ero 0,060 M € on raportointitekkinen virhe, joka oikaistu tässä raportoinnissa

Tasapainotusohjelman toteutuminen vuosittain

Tasapainotusohjelman toteutuminen vastualueittain

Tasapainotusohjelman poikkeamia koskevat havainnot:

KAUPUNGINHALLITUS

- Kaikkia avustuksia koskevia säästötavoitteita ei saavutettu, koska tiettyjen avustuskohdeiden osalta kaupunginvaltuusto joko 1) palautti toiminta-avustukset ennalleen budjettikäsittelyssä tai 2) päätti muussa käsittelyssään pitää ne ennallaan.

LIIKUNTALAUTAKUNTA

- Toimintatuottojen kasvattamistavoite ei toteutunut, koska kaupunginvaltuusto päätti säilyttää maksullisuusperusteet ennallaan.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

- Kaikkia tasapainotusohjelman mukaisia tavoitteita ei saavutettu, koska kaupunginvaltuusto päätti korottaa yksityistieavustuksia.
- Henkilöstöjärjestelyt, sähkön hintasopimukset sisältäen koko kaupungin energian käytön sekä joukkoliikenteen uudelleenjärjestelyt toteutuivat ja onnistuivat.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Sosiaalipalveluissa, vanhuspalvelussa ja vammaispalveluissa toteutuneet säästöt ovat jopa ylittäneet tavoitteet, erityisesti vammaispalveluissa.

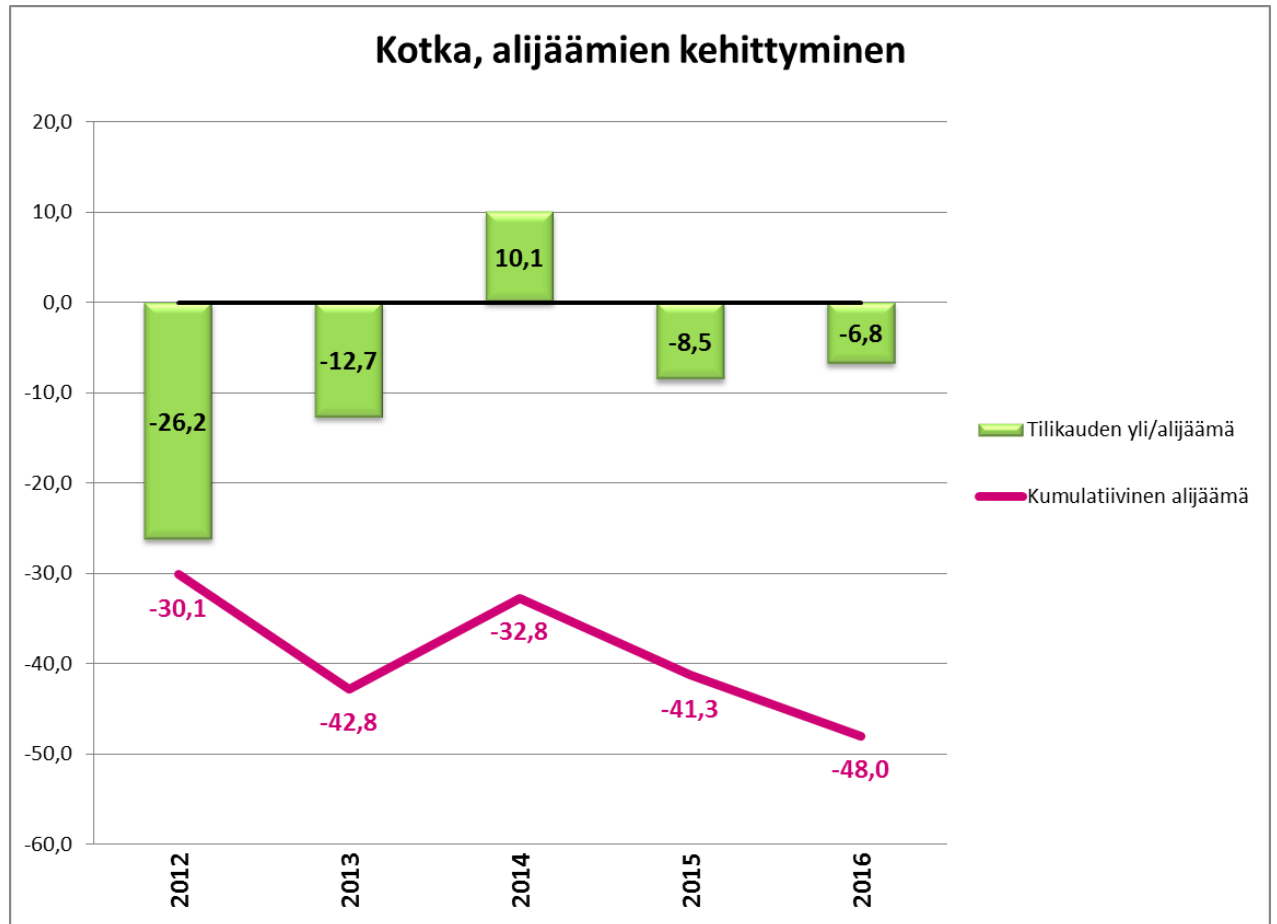
- **Vammaispalveluissa** henkilökohtaisen avun sopeuttaminen eteni suunnitellusti, kehitysvammaisten päivätoiminnassa on tehty muutoksia, ja Carean palveluita on uudelleen organisoitu. Kehitysvammaisten laitoshoidon on pyritty muuttamaan asumispalveluiksi ja kehitysvammaisten laitoshoidossa on luovuttu Hoikun kolmen paikan käytöstä. Laitoshoidon käyttöpäivät vähentyivät 30 %.
- **Vanhuspalvelussa** on kevennetty palvelurakennetta ja siitä vapautunutta henkilöstöresurssia kohdennettu sijaistarpeisiin, jolloin varahenkilöstön käyttöä on saatu vähennettyä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan uudet myöntämiskriteerit omaishoidon palkkioihin aiheuttivat vanhustenhuollon osalta muutoksia 98 asiakkaan kohdalla.
- **Sosiaalipalveluissa** sosiaalityön henkilöstöjärjestelyt ovat toteutuneet suunnitellusti ja säästötavoite saavutettu. Toimeentulon etuuskäsittely siirtyi 2017 alusta Kelalle, mikä merkitsi etuuskäsittelijöitä koskevia YT-neuvotteluja. Vain yksi etuuskäsittelijä siirtyi Kelan palvelukseen ja lopuille on löytynyt vakituinen työ kaupungin toiminnoissa. Työttömyysaste pysyi edelleen korkeana 18,8 – 21,4 %:n välillä. Työmarkkinatuen kuntaosuus v. 2016 oli yhteensä 7,57 M €.
 - **Terveyspalveluissa** tasapainotusohjelman mukainen säästötavoite ei toteutunut. Mielenterveys- ja päihdekeskuksen perustaminen ja A-klinikalta ostettujen palveluiden siirto omaksi toiminnaksi ja integrointi muihin palveluihin on edennyt merkittävästi ja psykiatrisen hoidon uudistamisessa. Yhteistyö Carean kanssa on kehittynyt ja osa näistä säästöistä realisoituu Carean toiminnassa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuustolle on raportoitu talouden tasapainotusohjelman taloudellisia vaikutuksia valtuuston päätöksen (22.6.2015 §) edellyttämällä tavalla: kv 9.5.2016 § 61/31.3.2016 tilanteesta ja kv 17.10.2016 § 103/31.8.2016 tilanteesta.

Raportoidusta talouden tasapainotusohjelmasta ei kuitenkaan käy selkeästi ilmi, mikä on lähtötilanne, johon säästötavoitetta verrataan. Ohjelman seuranta tulee kehittää yksityiskohtaisemmaksi, jotta säästötavoitteiden toteutumisen arviointi on mahdollista.

Kaikilta osin ohjelmatavoitteisiin ei ole päästy, siksi tasapainotustoimenpiteitä sekä raportoinnin kehittämistä tulee jatkaa.

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu Kotkan kaupungin alijäämän kehittyminen (yli- ja alijäämien kehitys 2004 -2015)

Taloussuunnitelmassa on 2014 - 2018 asetettu tavoite, että kertyneet alijäämät on katettu vuonna 2018 ja että kaupungin talous on tasapainossa. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki 110.3 §). Määräaika sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (Kuntalaki 148.1 §). Siirtymäkaudella erityisen alijäämäisillä kunnilla on kaksi vuotta enemmän aikaa kattaa alijäämä. Mikäli kunnalla (ei sovelleta kuntayhtymään) on vuoden 2015 tilinpäätöksessä kertynyt alijäämää yli 500 euroa asukasta kohden, alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2022 tilinpäätöksessä (Kuntalaki 148.2 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kaupungin tulee edelleen hakea vaikuttavuudeltaan merkittäviä ja ennakkoluulottomia toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia.

Yksittäiset ja irralliset säästötoimenpiteet sekä omaisuuden myynti eivät ole ratkaisu pysyvän talouden tasapainon ja vakaustilan saavuttamiseksi.

7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan tässä valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta yksilöi arviointikertomuksessa esitetyt havainnot, joissa kaupunginhallitusta kehoitetaan ryhtymään toimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunta esittää, että kaupunginvaltuusto velvoittaa kaupunginhallituksen laatimaan selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty arviointikertomuksen johdosta. Selvitys tulee toimittaa valtuustolle tarkastuslautakunnan lausunnolla täydennettynä lokakuun 2017 loppuun mennessä.

Vuoden 2016 arvioinnin perusteella lautakunta esittää seuraavat havainnot:

1) Kotkan kaupungin tilinpäätöksen käsittely

Kuntalain 113 §:n 1 mom. mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta (kalenterivuosi) seuraavan maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Kuntalain 113 §:n 4 mom. mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kotkan kaupungin 2016 tilinpäätöstä ei käsitelty kuntalain mukaisessa aikataulussa. Myöhästymiseen johtaneet syyt tulee selvittää kaupunginhallitukselle sekä antaa tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Prosessia tulee kehittää siten, että myöhästymiseen johtaneiden riskien toteutuminen vältetään jatkossa.

2) Talouden tasapainotus

Vuoden 2016 tulos oli 7 M € alijäämäinen. Uusi tasapainotusohjelma hyväksyttiin valtuustossa 22.6.2015 § 70 ja ohjelman vaikutukset alkoivat konkretisoitua vuonna 2016 jatkuen seuraaville vuosille.

Tarkastuslautakunta edellyttää tasapainotusohjelman toteutuksen jatkamista sekä tavoitetoimenpiteiden onnistumista kuvaavaa selkeää raportointia. Tulevina vuosina tasapainotustoimenpiteiden tulee sisältyä talousarvioon ja toimenpiteiden toteutumista tulee seurata erillisellä seurantaohjelmalla.

Tuleva organisaatiouudistus tulee huomioida talousarviorakenteessa ja toimintakertomuksen raportointikäytännöissä.

3) Ostopalveluiden kustannusten nousu

Ostopalveluiden kasvuun johtaneet syyt tulee selvittää perusteellisesti, verrata kustannuksia henkilöstön vähentymisestä saavutettuihin säästöihin sekä nimetä ne vastualueet ja toiminnot, joilla kustannusten nousua on tapahtunut.

4) Työllisyys

Vuoden 2016 aikana työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut edelleen. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin käytössä olleet toimenpiteet työllisyyden parantamiseksi eivät ole olleet riittävän tehokkaita. Useiden vuosien ajan kaupunki on jäänyt tavoitteestaan uusien työpaikkojen luomisen suhteen. Perustetun Työllisyystoimikunnan (Valtuustoryhmien puheenjohtajakokous 4.12.2014; kaupunginhallitus 15.12.2014 § 344) toimintaa tulee kehittää edelleen ja toimikunnan toimintamahdollisuudet tulee turvata myös jatkossa.

Uusien työpaikkojen luomisen rinnalla tulee panostaa kaupungin markkinointiin houkuttelevana asuinpaikkana sekä tarjota harkitusti tietyille väestöryhmille kohdennettuja palveluja. Kaupungin elinvoiman kehittämiseen tulee panostaa, työssäkäyvät aikuiset huomioiden.

5) Mittareiden kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen raportointia tulee kehittää siten, että se palvelee päätöksentekijöitä ja viranhaltijoita entistä tarkoituksenmukaisemmin toiminnan suunnittelussa ja seurannassa sekä valittujen toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnissa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt useiden lautakuntien kohdalla huomiota siihen, että mittarit eivät ole lautakunnan toimintaan nähden tarkoituksenmukaisia ja selkeästi mitattavia. Toimintakertomuksesta tulee selkeästi ilmetä, ovatko asetetut tavoitteet toteutuneet. Keskeneräisten hankkeiden osalta tulee ilmoittaa niiden toteutumisaste esimerkiksi prosenttilukuna.

Koko nykyisen tarkastuslautakunnan toimintakauden aikana mittareiden kehittämistyö ei ole edennyt. Lautakunta toteaa, että mikäli mittareiden kehittämistä ei vastuuteta organisaatiossa kenellekään, tilanne ei muutu myöskään tulevaisuudessa.

Mittareiden kehittämisen lisäksi päätösehdotukset tulee valmistella niin, että niissä on arvio päätöksen vaikutuksista kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon, henkilöstöön sekä talouteen (Kuntaliiton suositus nro 8/80/2011). Nykyisessä päätöksenteossa vaikutuksia ei ole arvioitu lainkaan. Vastuullisen päätöksenteon mahdollistamiseksi päätöksentekoon on jatkossa tuotava lisää vaihtoehtoja eri vaikutustenarviointipainotuksiin perustuen.

6) Kiinteistöt

Peruskorjaustöiden osalta organisaation toiminnan sisäisissä muutoissa tulee noudattaa pitkän tähtäimen suunnitelmallisuutta palvelun tavoitettavuus ja esteettömyys huomioiden. Väliaikaisten ja tilapäiseen käyttöön tarkoitettujen tilojen käyttö tulee koordinoita siten, että lyhytaikaisten, esim. alle vuoden kestävien muuttojen/siirtymien osalta, ei ryhdytä mittaviin eikä kalliisiin muutos- ja korjausoperaatioihin.

Kiinteistöjen käytön johtamista varten tulee laatia ohjelma, jonka toiminnasta vastaava lautakunta vahvistaa. Ohjelma tarvitaan tilojen järkevän käytön, suunnitelmallisuuden ja käytännön koordinaatiotyön pohjaksi.

7) Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisen päätöksenteon toteuttaminen

Kaupunginvaltuuston kokouksiin ja kaupunginhallituksen kyselytunneille tulee kutsua käsiteltävissä kokousasioissa mainitut viranhaltija-valmistelijat / asiantuntijat, jotta heille voidaan tarvittaessa esittää tarkentavia kysymyksiä päätöksentekoa varten. Vuorovaikutteinen menettely tehostaa ja ryhdittää kaupungin päätöksentekoprosessia.

Eeva-Liisa Säisa
puheenjohtaja

Lasse Mustonen
varapuheenjohtaja

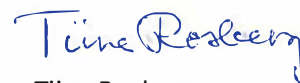

Pauli Hömppi

Raimo Kurki

Sointu Railo

Mikko Lehtonen

Eija Vaahersalo

Tiina Rosberg

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOUKSET V. 2016 JA PÄÄASIALLISET AIHEET TALOUDEN/TALOUDEN TASAPAINOTUSOHJELMAN SEURANNAN JA SISÄISEN TARKASTUKSEN RAPORTOINNIN LISÄKSI

- 26.01.2016 Kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksonen esitteli teknisten palveluiden puistotoimen ajankohtaistilanteesta. Tarkastuspäällikkö Ritva Kiiski esitteli sisäisen tarkastuksen raportin ja suunnitelman vuodelle 2016. Talouspäällikkö Jari-Pekka Väisänen esitti talousarvion vuodelle 2016. Tilintarkastaja Kaija Pakkanen esitteli tilintarkastusraportin.
- 23.02.2016 Kaupunkisuunnittelujohtaja Markku Hannonen esitteli ajankohtaisen kaavoitustilanteen. Vt. talous- ja rahoitusjohtaja Jari-Pekka Väisänen esitteli tasapainotusohjelman ja vuoden 2015 tilinpäätöksen tilanteen.
- 22.03.2016 vt. talousjohtaja Jari-Pekka Väisänen esitteli vuoden 2015 tilinpäätöksen.
- 12.04.2016 Vuoden 2015 Arviointikertomuksen valmistelua.
- 19.04.2016 Vuoden 2015 tilinpäätös esitettiin kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi ja Kaija Pakkanen KPMG Julkishallinnon palvelut Oy:stä esitteli ao. vuotta koskevan tilintarkastuskertomuksen. Arviointikertomus viimeisteltiin ja allekirjoitettiin.
- 26.04.2016 Toimitusjohtaja Riikka Luostarinen kertoi Kymenlaakson Orkesteri Oy:n toiminnasta. Tarkastuspäällikkö Ritva Kiiski esitteli sisäisen tarkastuksen raportin.
- 24.05.2016 Teatterinjohtaja Snoopi Sirén esitteli Kotkan kaupunginteatterin toimintaa ja taloutta. vt. talousjohtaja Jari-Pekka Väisänen esitteli tasapainottamisohjelman ja talouskatsauksen.
- 14.06.2016 Kulttuurijohtaja Antti Karjalainen esitteli kulttuurin toimintaa ja taloutta. Controller Maarit Heikkilä esitti tasapainotusohjelman ja talouskatsauksen.
- 30.08.2016 Tilintarkastaja esitti tilintarkastussuunnitelman vuodelle 2016. Tarkastuspäällikkö Ritva Kiiski esitteli sisäisen tarkastuksen raportin ja talouspäällikkö piti talouskatsauksen. Talouspäällikkö ja tarkastuspäällikkö esittelivät riskikartoituksen prosessia. Arvioinnin alustava työohjelma ja talousarvio vuodelle 2017 hyväksyttiin.
- 27.09.2016 Liikuntatoimenjohtaja Antti Mattila esitteli liikunnan toimintaa. Talouspäällikkö Jari-Pekka Väisänen esitti talouskatsauksen.
- 04.10.2016 Valmisteltiin esitys kaupunginvaltuustolle, että se velvoittaisi kaupunginhallitusta antamaan selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty vuoden 2015 arviointikertomuksessa esitettyjä havaintoja koskien.
- 25.10.2016 Haminakotka Satama Oy:n kaupallinen johtaja Kyösti Manninen kertoi sataman toiminnasta. Talousjohtaja Pietu Mänttari esitteli talouskatsauksen. Kaupungin lakimies.
- 29.11.2016 Kaupunginjohtaja Henry Lindelöf piti yleiskatsauksen kunnan toiminnasta ja henkilöstöjohtaja Minna Uusitalo ajankohtaisista henkilöstöasioista. Tarkastuspäällikkö esitteli sisäisen tarkastuksen raportin ja tilintarkastusraportin esitteli Jonna Paju KPMG:ltä.
- 13.12.2016 Toimitusjohtaja Kari Turkia esitteli Kymijoen Ravintopalvelut Oy:n toimintaa. Vs. talouspäällikkö Maarit Heikkilä esitteli talouskatsauksen. Hyväksyttiin lautakunnan vuoden 2017 kokousaikataulu.

Tasapainotusohjelmasta talousarvioon 2016 sisällytetyt erät:

Yksikkö	Toimenpide	Tasapainotus- ohjelma	Sisällytetty TA2016
Kaupunkikehitys ja viestintä	Henkilöstöjärjestelyt	80 000	80 000
Kulttuuri	Merip&kulttuurit. tuottamisen uud.j.	80 000	45 000
Kaupunkikehitys ja viestintä	Meripäivät	40 000	25 000
	Kulttuuri ja Meripäivät	120 000	70 000
Talouden vastuualue	Tietohallinto	160 000	160 000
Talouden vastuualue	Puhelinkeskus	20 000	20 000
Talouden vastuualue	Hankintatoimen järjestely	100 000	100 000
Hallinnon vastuualue	Varastotoiminnot	100 000	100 000
Hallinnon vastuualue	Henkilöstöjärjestelyt	200 000	200 000
Hallinnon vastuualue	Työterveyshuollon tehostaminen	360 000	150 000
	Merikotka		200 000
	KyAMK		177 000
	Cursor		115 000
	Septra		8 000
	Kaupungin vetovoima ja kilpailukyky		100 000
Kaupunkikehitys ja viestintä	T&K-rahoituksen leikkaus	600 000	600 000
Kaupunkikehitys ja viestintä	Matkailuneuvonnan leikkaus	50 000	50 000
Yhteinen	Sähköiset ilmoitukset	50 000	50 000
	Keilahallin vuokra-avustus		100 000
	Myllyn toiminta-avustus		47 000
	Kotkan kaupunginteatteri		150 000
	Kymenlaakson orkesteri		30 000
	Yksityistieavustukset		75 000
Avustukset	Avustukset	402 000	402 000
	Lähikirjastojen lakkautus		85 000
	Kirjastotoiminnan muu tehostaminen		35 000
Kulttuuri	Kirjastoverkon supistaminen&henk.	120 000	120 000
Kulttuuri	Museotoimen henkilöstöjärjestelyt	90 000	90 000
Kulttuuri	Galleria Uusikuvan lakkautus	60 000	60 000
Kaupunkisuunnittelu	Henkilöstöjärjestelyt	50 000	50 000
Kaupunkisuunnittelu	Toimitilahallinnan kehittäm.	450 000	450 000
Tekniset palvelut	Päiväkotien laitosapulaiset	90 000	0
Tekniset palvelut	Muut henkilöstöjärjestelyt	50 000	50 000
Tekniset palvelut	Sähkön hintasopimukset	200 000	200 000
Tekniset palvelut	Joukkoliikenteen tuki (6kk)	150 000	75 000

Yksikkö	Toimenpide	Tasapainotus- ohjelma	Sisällytetty TA2016
Sosiaalipalvelut	Sosiaalityön henk.järj.	80 000	80 000
Sosiaalipalvelut	Etuuskäsittely KELA:lle 2017	230 000	0
Vammaispalvelut	Henk.koht. apu kunnalliseen keskiarvoon	700 000	700 000
Vammaispalvelut	Carean palveluiden uudelleenorganisointi	350 000	350 000
Vammaispalvelut	Keh.vamm. päivätoiminta	250 000	250 000
Vammaispalvelut	Omaishoidon alin palkkio	15 000	15 000
Vammaispalvelut	Keh.v. laitoshoidon asumispalveluksi	175 000	175 000
Vammaispalvelut	Henkilöstöjärjestelyt	24 000	24 000
Terveyspalvelut	MT&P-keskuksen perustaminen	700 000	700 000
Terveyspalvelut	Psykiatrisen hoidon uudistaminen	700 000	0
Vanhuspalvelut	Varahenkilöstökäytön lopettaminen	545 000	545 000
Vanhuspalvelut	Omaishoidon alenn. hoitopalkkio	200 000	200 000
Vanhuspalvelut	Hoiva-asumisen ja kotih. ostopalvel	400 000	0
Liikuntapalvelut	Toimintatuottojen kasvattaminen	300 000	0
Liikuntapalvelut	Toimistopalveluiden keskittäminen	40 000	40 000
Liikuntapalvelut	Liikuntapaikkahoitajat	80 000	0
Liikuntapalvelut	Arto Tolsa -Areenan yhteistyö	50 000	0
Opetustoimi	Koulujen keskittäminen (lukiot)	0	0
Opetustoimi	Tiutisen koulu	200 000	80 000

Yksikkö	Toimenpide	Tasapainotus- ohjelma	Sisällytetty TA2016
Opetustoimi	Langinkosken koulu 2018	200 000	0
	<i>Kotkan opiston tunnit ja henkilöstö</i>		120 000
	<i>Kotkan opiston maksutuottojen kasvattaminen</i>		30 000
Opetustoimi	Kotkan opiston tunnit ja maksut	150 000	150 000
Opetustoimi	Uusi ja määräaikainen henkilöstö vain koulupäiville	160 000	160 000
Opetustoimi	1-2 luokkien vuosiviikkotunnit	0	0
Opetustoimi	Kotikieliopetuksesta luopum.	40 000	40 000
Opetustoimi	Valmistavan opetuksen kuljetukset	25 000	25 000
Opetustoimi	Lukiokoulutuksen säästö	150 000	75 000
Varhaiskasvatus	Päiväkotien hallinnon yhtenäistäminen	120 000	120 000
Varhaiskasvatus	Päiväkotien tukipalveluiden järjestäminen	135 000	135 000
Varhaiskasvatus	Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta	30 000	30 000
Perhepalvelut	Hyvinvointineuvola (ja nuorisotoimi)	250 000	250 000
	Yhteensä	9 801 000	7 221 000

Suomen Kuntaliitto 11.11.2016

Kuntien ja kuntakonsemien talouden tunnuslukuja vuodelta 2015 + Kotkan tunnusluvut 2016

Lähde: Tilastokeskus 4.11.2016

Tuloslaskelman tunnusluvut																							
Kunta	Asukas- luku 31.12. 2015	Tulo- vero- %	Toimintatuotot, €/as.		Toimintakulut, €/as.		Toimintatuotot %:a toiminta- kuluista		Toimintakate, €/as.		Vero- tulot €/as. Kunta	Valtionosuudet €/as.		Verorahoitus yhteensä, €/as.		Vuositake, €/as.		Poistot ja arvono- alentumiset, €/as.		Vuositake %:a poistoista		Tilikauden tulos, €/as.	
			Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni		Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni
Koko maa	5 487 306	19,82	1 376	4 293	6 650	9 123	21,0	47,1	-5 181	-4 819	3 967	1 500	1 729	5 467	5 696	348	816	381	698	91	117	27	141
Manner-Suomi	5 458 325	19,83	1 378	4 303	6 657	9 138	21,0	47,1	-5 186	-4 824	3 969	1 502	1 732	5 470	5 700	347	815	381	699	91	117	26	140
minimi	99	16,50	399	410	4 629	4 696	6,6	7,0	-8 355	-8 219	2 330	34	34	4 449	4 528	-194	-172	97	144	-100	-55	-735	-668
maksimi	628 208	22,50	6 897	10 053	12 779	17 164	54,0	64,2	-3 969	-3 168	6 319	5 373	5 372	6 877	6 877	1 486	1 772	772	1 274	478	478	1 384	1 381
Kymenlaakso	178 688	20,52	1 236	3 930	6 840	9 032	18,1	43,5	-5 578	-5 085	3 848	1 888	2 031	5 736	5 879	227	698	302	637	75	110	-64	63
Hamina	20 851	21,00	1 460	4 216	6 662	9 303	22,0	45,3	-5 176	-5 091	3 983	1 639	2 019	5 623	6 002	516	825	456	779	113	106	60	59
Im	6 910	20,25	522	2 687	5 786	7 644	9,0	35,2	-5 263	-4 957	3 404	2 176	2 176	5 579	5 579	306	581	262	484	117	120	60	113
Kotka 2015	54 319	20,50	1 641	4 856	7 197	9 694	22,9	50,1	-5 527	-4 798	3 886	1 781	2 100	5 667	5 986	182	949	344	964	53	98	-162	-16
Kouvola	85 855	20,50	872	3 441	6 648	8 698	13,2	39,6	-5 748	-5 244	3 876	1 941	1 941	5 817	5 817	170	549	244	438	70	125	-52	111
Miehikkälä	2 085	20,00	5 549	6 951	11 365	12 579	48,8	55,3	-5 816	-5 629	2 897	3 659	3 701	6 557	6 598	704	923	319	486	220	190	385	437
Pyhtää	5 321	19,75	570	1 927	5 870	7 157	9,7	26,9	-5 300	-5 232	3 751	1 602	1 618	5 353	5 370	45	128	249	289	18	44	-204	-161
Virolahti	3 347	20,00	2 472	3 515	7 967	8 810	31,0	39,9	-5 495	-5 296	3 324	2 582	2 608	5 906	5 932	454	660	329	506	138	131	125	155
Hämeenlinna	68 011	20,50	1 327	3 112	6 555	8 209	20,5	37,9	-5 149	-5 062	4 089	1 283	1 670	5 372	5 759	286	680	257	588	111	116	59	91
Joensuu	75 514	20,50	2 371	4 010	7 284	9 176	32,9	43,7	-4 835	-5 164	3 469	1 708	2 477	5 178	5 946	379	749	359	674	106	111	20	75
Jyväskylä	137 368	20,00	1 276	4 031	5 785	8 348	22,1	48,3	-4 509	-4 315	3 570	1 146	1 850	4 716	5 420	297	969	393	892	76	109	-96	78
Kuopio	112 117	20,50	1 657	4 863	6 817	9 601	24,8	50,7	-5 019	-4 736	3 830	1 464	2 017	5 294	5 847	328	987	450	883	73	112	-120	106
Lahti	103 918	20,25	1 168	5 215	6 287	9 976	18,6	52,3	-5 115	-4 760	3 778	1 517	2 179	5 296	5 958	238	1 008	361	991	66	102	-45	12
Lappeenranta	72 875	21,00	601	4 438	6 134	8 967	10,3	49,5	-5 237	-4 525	4 075	1 372	1 579	5 447	5 654	367	977	303	731	121	134	64	246
Mikkeli	54 665	20,00	1 706	4 493	7 113	9 666	24,0	46,5	-5 395	-5 167	3 646	1 895	2 490	5 541	6 136	213	840	332	758	64	111	-120	81
Pori	85 363	19,75	2 162	5 079	7 466	10 461	29,7	48,6	-5 121	-5 393	3 613	1 629	2 604	5 242	6 216	243	800	328	787	74	102	-124	-25
Vaasa	67 619	19,50	1 790	5 729	7 402	10 656	24,3	53,8	-5 575	-4 843	4 114	1 474	1 813	5 589	5 928	171	985	457	827	38	119	-286	158
Kotka 2016	54 160	20,50	1 710	5 212	7 344	9 949	23,3	52,4	-5 597	-4 658	3 870	1 963	2 279	5 832	6 123	272	1 258	404	1 035	67	122	-130	226
Muutos 2015 - 2016	-159	0,00	70	356	146	255	0,4	2	-70	141	-16	182	179	166	136	90	310	60	71	14	23	32	242

Suomen Kuntaliitto 11.11.2016

Kuntien ja kuntakonsemien talouden tunnuslukuja vuodelta 2015 + Kotkan tunnusluvut 2016

Lähde: Tilastokeskus 4.11.2016

Rahoituslaskelman tunnusluvut															Taseen tunnusluvut									
Kunta	Investointien omahankintamenot €/as.		Investointien tulorahoitus-%		Toiminnan ja investointien rahavirta, €/as.			Lainanhoitokate		Rahavarat €/as.		Kassan riittävyys, pv		Lainakanta, €/as.		Lainasaamiset €/as.		Omavaraisuusaste, %		Suhteellinen velkaantuneisuus, %		Kertynyt yli/alijäämä, €/as.		
	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Kunnan 5 vuoden kertymä	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni	
Koko maa	625	1 146	56	71	-161	-810	-231	1,1	1,5	756	1 211	36	40	2 835	5 975	1 012	200	60,2	42,4	54,8	78,1	1 735	1 694	
Manner-Suomi	626	1 149	55	71	-163	-820	-234	1,1	1,5	754	1 210	36	40	2 841	5 986	1 017	201	60,2	42,3	54,9	78,1	1 726	1 685	
minimi	0	0	-39	-11	-2 057	-4 671	-5 099	-10,8	-2,6	0	123	0	4	0	27	0	-15	11,7	12,2	9,1	11,7	-2 182	-2 743	
maksimi	2 688	5 482	1 686	1 686	1 476	2 414	1 731	192,7	134,6	9 525	9 525	392	392	8 800	11 127	3 887	2 115	91,9	91,9	119,1	130,5	11 778	11 530	
Kymenlaakso	404	769	56	91	-138	-965	32	0,6	1,1	325	686	15	24	3 433	6 404	356	48	47,8	33,2	63,1	82,9	-146	-176	
Hamina	556	787	93	105	-13	-644	218	1,1	1,3	383	678	18	23	3 942	7 294	765	24	44,9	33,4	73,5	89,9	-53	310	
Im	252	644	122	90	124	-729	3	1,5	1,4	414	753	24	31	1 420	3 416	0	1	65,9	43,1	31,9	55,6	382	101	
Kotka 2015	426	1 182	43	80	-246	-1 401	28	0,4	1,0	0	482	0	15	5 178	10 585	88	27	43,5	27,0	83,2	114,8	-760	-893	
Kouvola	340	529	50	104	-104	-697	14	0,6	1,3	523	846	26	32	2 370	4 049	474	61	51,9	39,4	50,2	62,5	-11	33	
Miehikkälä	1 462	1 496	48	62	-747	-4 671	-551	2,4	2,3	777	1 218	21	30	3 663	4 285	192	64	56,9	53,0	42,4	44,4	2 307	1 503	
Pyhtää	304	340	15	38	-244	-962	-182	0,2	0,6	28	130	2	6	2 685	2 746	229	229	35,6	34,2	54,8	48,1	308	275	
Virolahti	564	608	80	109	-49	-941	121	1,3	1,4	164	327	7	12	4 408	6 732	181	10	45,3	26,8	61,7	83,7	2 444	739	
Hämeenlinna	378	712	76	95	180	-1 041	105	0,7	1,0	1 380	1 549	68	67	2 932	5 667	631	15	57,3	41,5	54,8	80,7	-20	168	
Joensuu	596	1 033	64	72	-200	-1 034	-262	1,4	1,4	1 085	1 605	49	54	2 008	5 150	375	39	59,5	41,0	40,2	67,4	348	799	
Jyväskylä	774	996	38	97	-454	-2 080	77	1,4	1,8	84	224	5	8	2 928	7 869	1 185	38	47,7	24,1	61,3	102,7	233	-244	
Kuopio	413	1 338	79	74	-32	-283	-90	0,9	1,4	466	1 498	23	46	2 802	8 103	1 208	0	56,4	24,4	52,5	95,1	1 044	-358	
Lahti	787	1 524	30	66	-396	-1 274	-462	0,6	1,5	883	1 385	38	41	6 637	9 073	3 887	109	40,9	31,1	115,5	100,4	1 163	878	
Lappeenranta	362	1 048	101	93	9	-935	-53	0,5	0,9	405	608	21	20	3 199	7 357	1 640	6	48,5	26,1	66,4	96,6	779	444	
Mikkeli	451	999	47	84	-239	-720	-106	1,0	1,4	146	500	7	16	3 321	8 105	455	465	47,8	32,9	59,2	94,5	107	1 052	
Pori	425	1 243	57	64	-145	-775	-141	0,6	1,3	251	1 235	11	36	2 783	5 483	1 741	32	59,5	41,9	51,0	66,2	749	182	
Vaasa	639	1 291	27	76	-454	-2 606	-434	0,5	1,0	185	512	8	14	3 658	7 808	260	52	47,2	36,9	64,0	95,0	-315	1 898	
Kotka 2016	389	1 171	70	107	-51	-1 489	203	0,6	1,2	489	983	21	29	5 732	10 974	88	26	40,8	32,0	87,5	112,8	-887	-776	
Muutos 2015 - 2016	-36	-11	27	27	195	-88	175	0,2	0	489	501	21	15	554	389	0	-1	-2,7	5	4	-2	-127	117	

KOTKAN KAUPUNKI

Kustaankatu 2

48100 Kotka

Puh. 05 2341

www.kotka.fi